

Centar za građansko obrazovanje
Centre for Civic Education

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**
Büro Belgrad

MLADI U CRNOJ GORI – DRUŠTVENI DEKOR ILI DRUŠTVENI KAPITAL?

OKTOBAR 2016.

GAME CHANGERS

SADRŽAJ

03

METODOLOGIJA

05

UZORAK

08

REZULTATI

09

SLOBODNO VRIJEME I KORIŠĆENJE
INTERNETA

17

VRIJEDNOSTI I ZADOVOLJSTVO ŽIVOTOM

27

SOCIJALNA DISTANCA I DISKRIMINACIJA

32

BUDUĆNOST

38

ZAPOŠLJAVANJE

43

POLITIKA

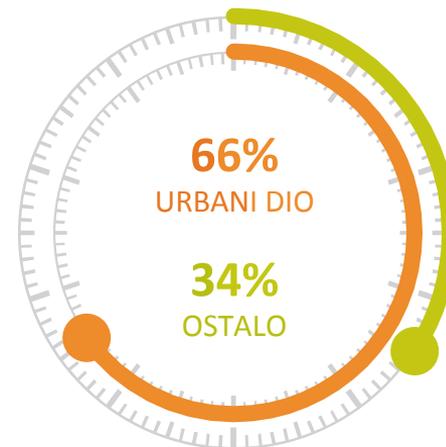
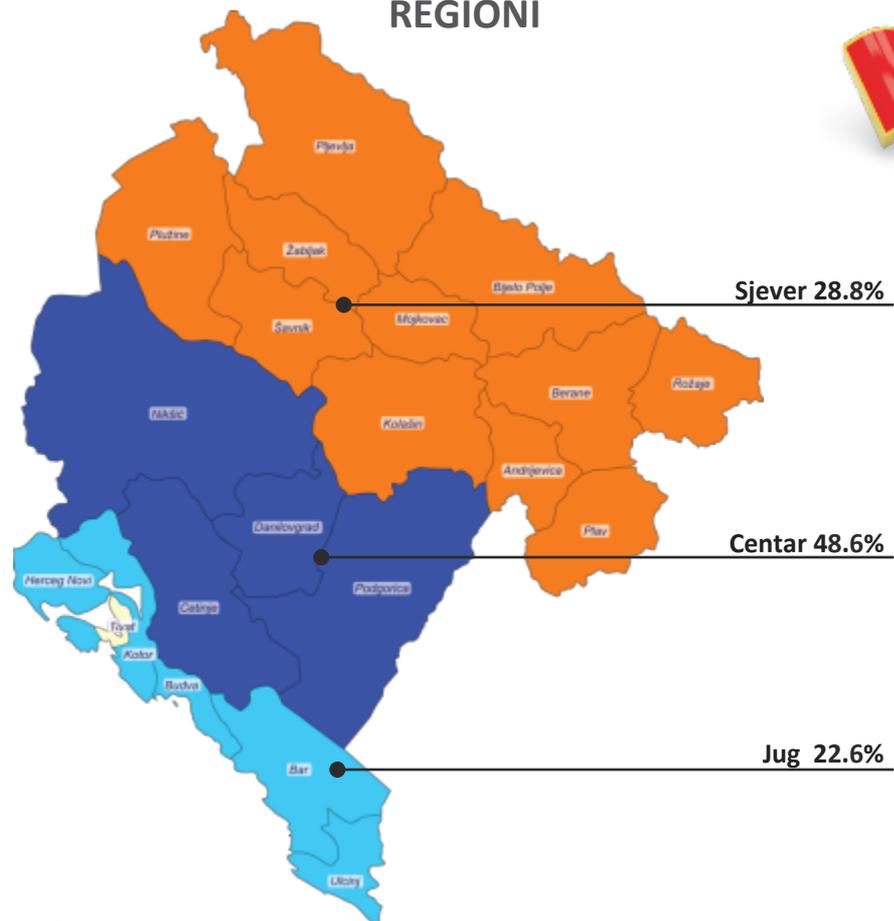
METODOLOGIJA

Realizacija:	Prikupljanje podataka obavljeno tokom oktobra 2016. godine
Okvir uzorkovanja:	Građani/ke Crne Gore starosti 16-27 godina
Veličina uzorka:	600
Tip uzorka:	Dvoetaadni, stratifikovani, kvotni uzorak Stratumi: Region i tip naselja Prva etapa: Domaćinstvo prostim slučajnim uzorkom (SRSWoR) Druga etapa: Član domaćinstva – kvotni kriterijum, kvote zadate po polu i godinama
Tip istraživanja:	CATI prosječne dužine 25 minuta
Mjesta istraživanja:	17 opština iz Crne Gore, gradske, prigradske i seoske životne sredine. Alokacija po stratumima je proporcionalna veličini datih stratuma.
Poststratifikacija:	Po polu, godinama i obrazovanju
Greška mjerenja	± 3.06% za incidence preko 50%

UZORAK

Struktura uzorka

REGIONI

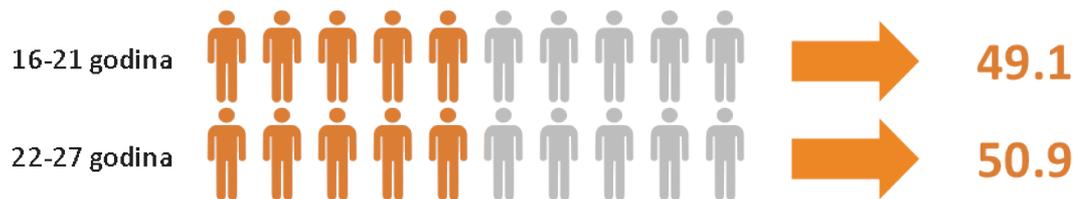

TIP NASELJA

Struktura uzorka

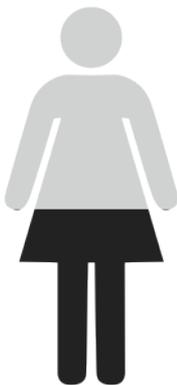

STAROST

52%

48%

POL

STATUS ISPITANIKA

51.5%
U procesu obrazovanja

34.4%
Završio/la školovanje
Zaposlen/a

14.2%
Završio/la školovanje
Nezaposlen/a

REZULTATI

Centar za građansko obrazovanje
Centre for Civic Education

FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG

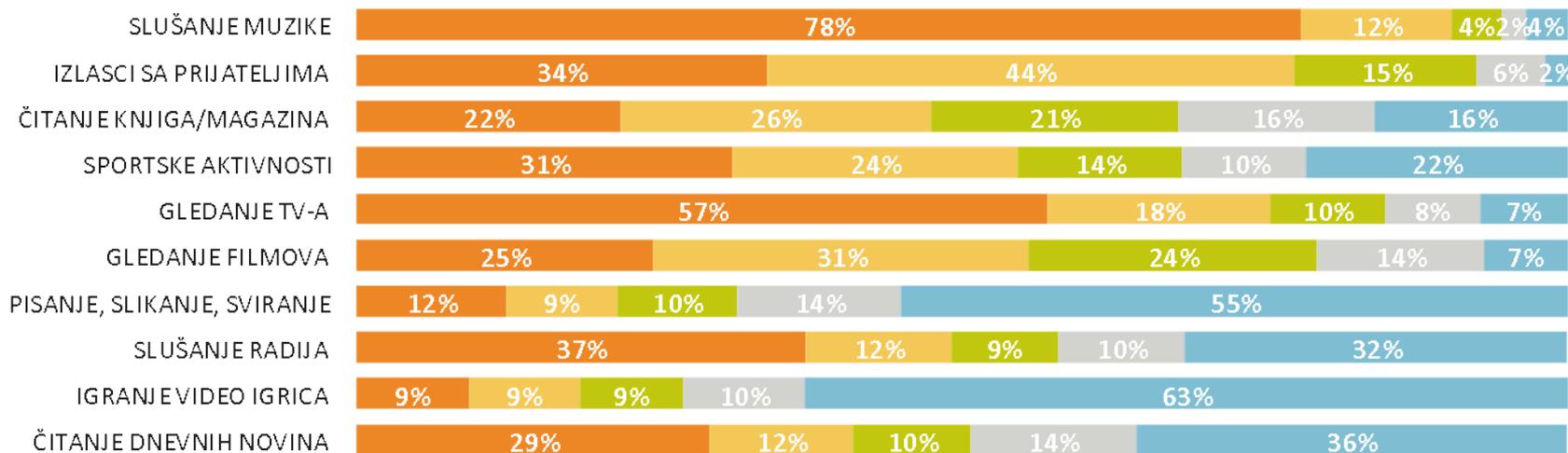
SLOBODNO VRIJEME I KORIŠĆENJE INTERNETA

GAME CHANGERS

Najpopularnije aktivnosti u okviru slobodnog vremena među mladima u Crnoj Gori su slušanje muzike i gledanje TV-a, što više od polovine mladih praktikuje svakodnevno.

Izlaženje sa prijateljima, sportske aktivnosti, čitanje dnevnih novina, ali i slušanje radija približno trećina mladih praktikuje svakog dana, dok je igranje video igrica aktivnost u kojoj mladi najmanje provode vrijeme. Takođe, umjetničko izražavanje kroz pisanje, slikanje ili sviranje je jedna od aktivnosti kojom mladi u Crnoj Gori ispunjavaju svoje vrijeme.

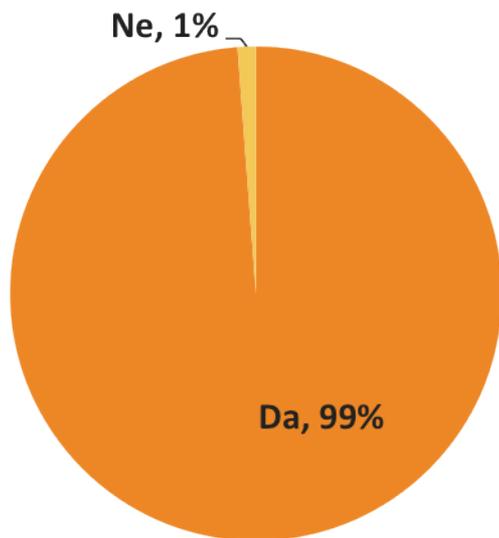
■ Svakodnevno / skoro svakodnevno
 ■ Par puta nedeljno
 ■ Jednom nedjeljno
 ■ Rjeđe od jednom nedjeljno
 ■ Ne bavim se tom aktivnošću uopšte

Koliko često ste se bavili sljedećim aktivnostima u proteklih nedjelju dana?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Čak 99% mladih u Crnoj Gori ima pristup internetu.

Zanimljivo je da je ovako visok procenat konstantan kroz različite starosne grupe, ekonomske statuse, i među zaposlenim i nezaposlenim mladim ljudima, kao i među mladima iz urbanih i ruralnih sredina. **Očigledno je ovo tehnološko dostignuće jednako dostupno svim kategorijama mladih ljudi u Crnoj Gori.**

	Total	Pol		Starost		Status			Ekonomski status			Tip	
		Muški	Ženski	16-21	22-27	U procesu obrazovanja	Završio školovanje zaposlen	Završio školovanje nezaposlen	Ispod prosjeka	Prosječna	Iznad prosjeka	Urban	Ostalo
N	583	300	283	286	297	300	200	83	164	345	74	384	199
Da	98.8	98	99	99	99	99	99	98	98	99	99	99	98
Ne	1.2	2	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	2
Total													100%

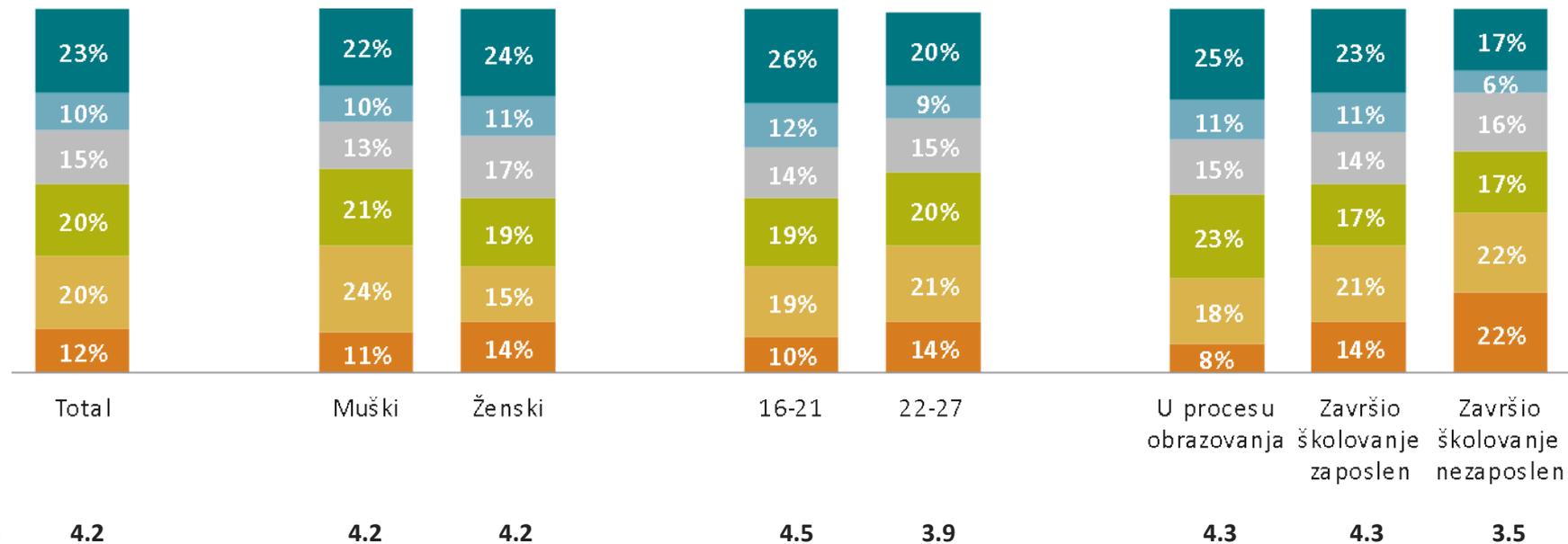
Imate li pristup internetu (bilo koji: Wi-Fi, smartphone, aDSL, cable, dial-up, na javnom PC)?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Mladi u Crnoj Gori dnevno, u prosjeku, provedu čak 4,2 sata na internetu!

U tom pogledu, nema značajne razlika između muškog i ženskog dijela mlade populacije. Na drugoj strani, najmlađi dio ove generacije (16-21) provodi značajnije više vremena dnevno na internetu u odnosu na starije (22-27), a nezaposleni manje u odnosu na zaposlene i one koji se još uvijek školuju. Skoro četvrtina mladih u Crnoj Gori na internetu dnevno provede više od 5 sati.

Do 1 sat dnevno 1.1 do 2 sata dnevno 2.1 do 3 sata dnevno 3.1 do 4 sata dnevno 4.1 do 5 sati dnevno Više od 5 sati dnevno

Koliko vremena (u satima) prosječno dnevno provodite na internetu?

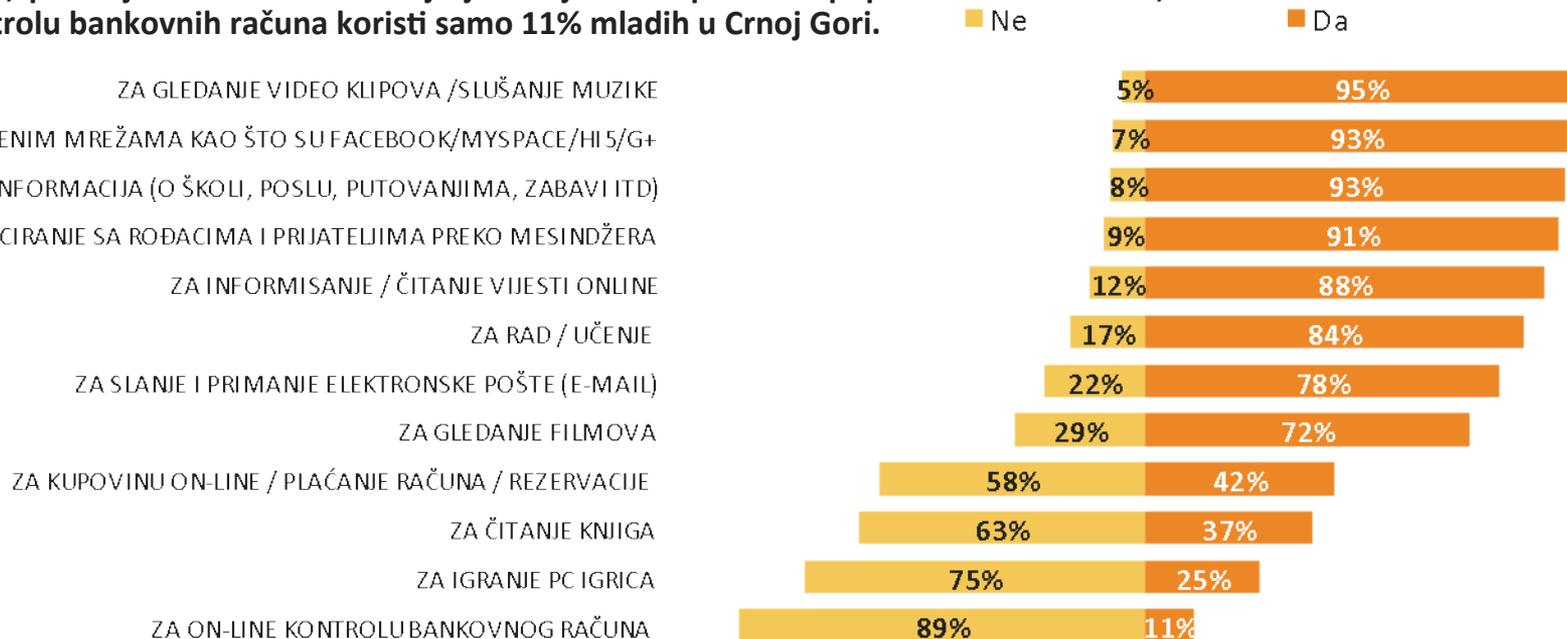
Baza: oni koji imaju pristup internetu (99% od ciljane populacije)

Preko 90% mladih koristi internet za zabavu i razonodu (gledanje video klipova i slušanje muzike), za pristup društvenim mrežama (socijalnu komunikaciju), traženje različitih informacija (o školi, poslu, putovanjima) i komuniciranje sa bliskim osobama.

88% mladih internet koristi za informisanje, tj. čitanje vijesti online, a 84% za rad i učenje.

Najmanje popularne on-line aktivnosti su čitanje knjiga i igranje PC igrice.

Online kupovina, plaćanje računa i rezervacije još uvijek nisu posebno popularne kod mladih, dok on-line kontrolu bankovnih računa koristi samo 11% mladih u Crnoj Gori.

Da li koristite internet u sljedeće svrhe?

Baza: oni koji imaju pristup internetu (99% od ciljne populacije)

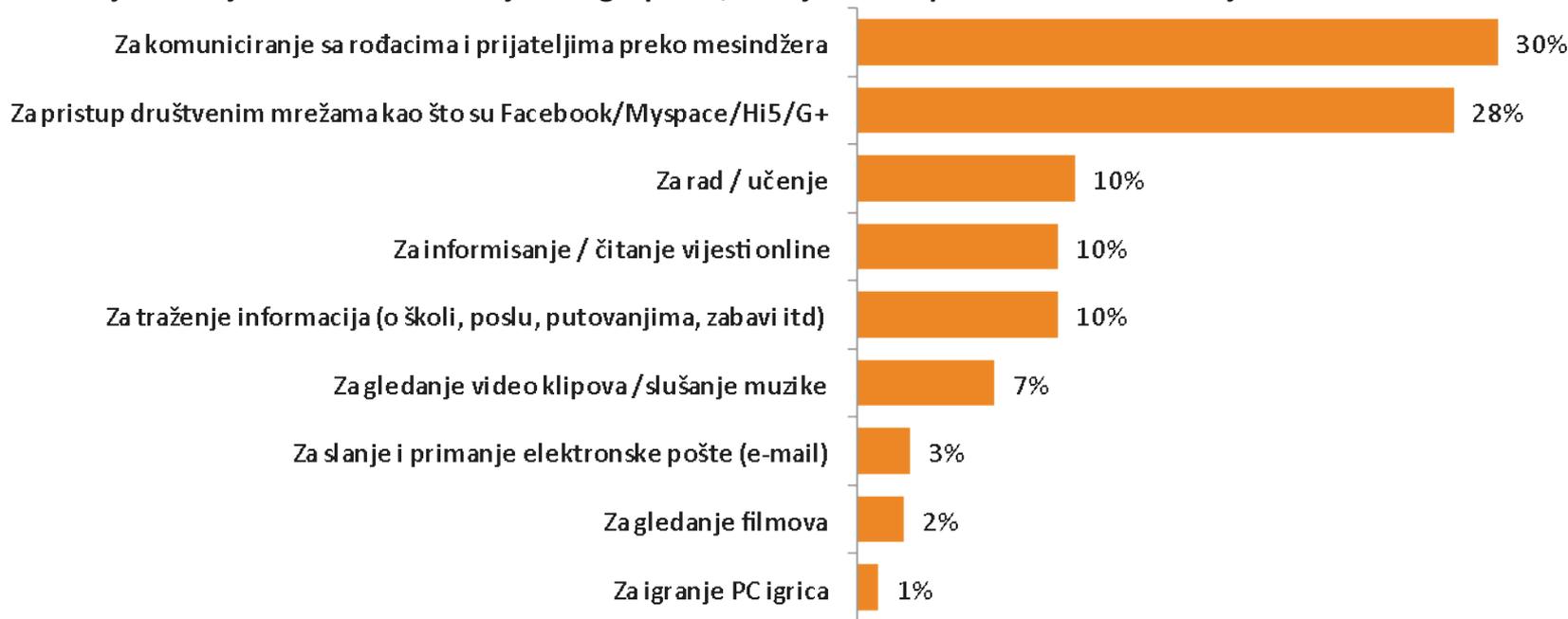
Jedine rodne razlike u korišćenju interneta među mladima u Crnoj Gori javljaju se u kontekstu igranja PC igrice – muškarci nešto češće u odnosu na žene koriste internet za igranje igrice. Zaposleni mladi rjeđe, u odnosu na prosjek, koriste internet za čitanje knjiga, dok mladi sa nadprosječnim ekonomskim statusom češće u odnosu na prosjek koriste mogućnost on-line kontrole bankovnog računa.

	Total	Pol		Starost		Status			Ekonomski status		
		Muški	Ženski	16-21	22-27	U procesu obrazovanja	Završio školovanje zaposlen	Završio školovanje nezaposlen	Ispod prosjeka	Prosječna	Iznad prosjeka
N	576	295	281	282	294	297	198	81	161	342	73
Za gledanje video klipova /slušanje muzike	94.9	95	95	96	94	96	95	90	91	96	97
Za pristup društvenim mrežama kao što su Facebook/Myspace/Hi5/G+	93.0	95	91	96	91	94	93	89	92	94	92
Za traženje informacija (o školi, poslu, putovanjima, zabavi itd)	92.5	90	96	90	95	93	90	99	89	94	94
Za komuniciranje sa rođacima i prijateljima preko mesindžera	91.1	91	91	92	90	92	91	89	90	91	95
Za informisanje / čitanje vijesti online	87.9	90	86	85	91	87	87	92	91	86	91
Za rad / učenje	83.5	81	86	88	79	92	75	71	75	86	92
Za slanje i primanje elektronske pošte (e-mail)	78.0	75	81	73	83	79	77	76	73	79	84
Za gledanje filmova	71.5	79	64	75	68	73	74	61	66	72	80
Za kupovinu on-line / plaćanje racuna / rezervacije	41.7	46	37	39	44	39	48	37	40	40	53
Za čitanje knjiga	37.0	33	41	42	32	43	28	38	36	37	37
Za igranje PC igrice	25.3	36	14	30	21	30	20	19	28	22	35
Za on-line kontrolu bankovnog racuna	10.7	13	8	9	12	8	16	8	9	10	18

Da li koristite internet u sljedeće svrhe? – procenat “DA” odgovora

Baza: oni koji imaju pristup internetu (99% od ciljane populacije)

Kao najpopularnije on-line aktivnosti među mladima u Crnoj Gori izdvajaju se komuniciranje sa rođacima i prijateljima preko mesindžera i pristupanje društvenim mrežama. Kada se ovaj podatak stavi u kontekst informacije o količini vremena koja se tokom dana u prosjeku u ovoj generaciji provodi „na internetu“ onda može zaključiti da najveći dio tog vremena mladi „troše“ na komuniciranje sa svojim referentnim socijalnim grupama, ali u jednom specifičnom on-line svijetu.

Za koju od stvari koje ste naveli najčešće koristite internet?

Baza: oni koji imaju pristup internetu (99% od ciljane populacije)

Mladi uzrasta od 16-21 u odnosu na starije (22-27) rjeđe koriste internet za informisanje što je donekle i očekivano i logično, tj. čitanje vijesti on-line. Mladi sa juga Crne Gore, sa druge strane, znatno rjeđe u odnosu na prosjek koriste internet za pristup društvenim mrežama za što u ovom trenutku nije moguće naći racionalno ili logičko objašnjenje.

	Total	Pol		Starost		Region			Tip	
		Muški	Ženski	16-21	22-27	Sever	Centar	Jug	Urban	Ostalo
N	576	295	281	282	294	164	280	132	382	194
Za komuniciranje sa rođacima i prijateljima preko mesindžera	30.3	30	30	34	26	30	28	36	30	31
Za pristup društvenim mrežama kao što su Facebook/Myspace/Hi5/G+	28.2	27	30	32	25	36	28	19	26	32
Za rad / učenje	10.3	10	11	10	11	12	11	7	11	9
Za informisanje / čitanje vijesti online	9.5	13	6	5	14	11	9	10	10	9
Za traženje informacija (o školi, poslu, putovanjima, zabavi itd)	9.5	7	12	7	12	4	11	14	10	9
Za gledanje video klipova /slušanje muzike	6.5	7	6	8	5	4	7	8	6	7
Za slanje i primanje elektronske pošte (e-mail)	2.5	2	3	1	4	2	2	4	2	3
Za gledanje filmova	2.2	2	2	3	2	2	2	2	3	1
Za igranje PC igrice	1.0	2	0	2	0	1	1	1	1	1
Total										100%

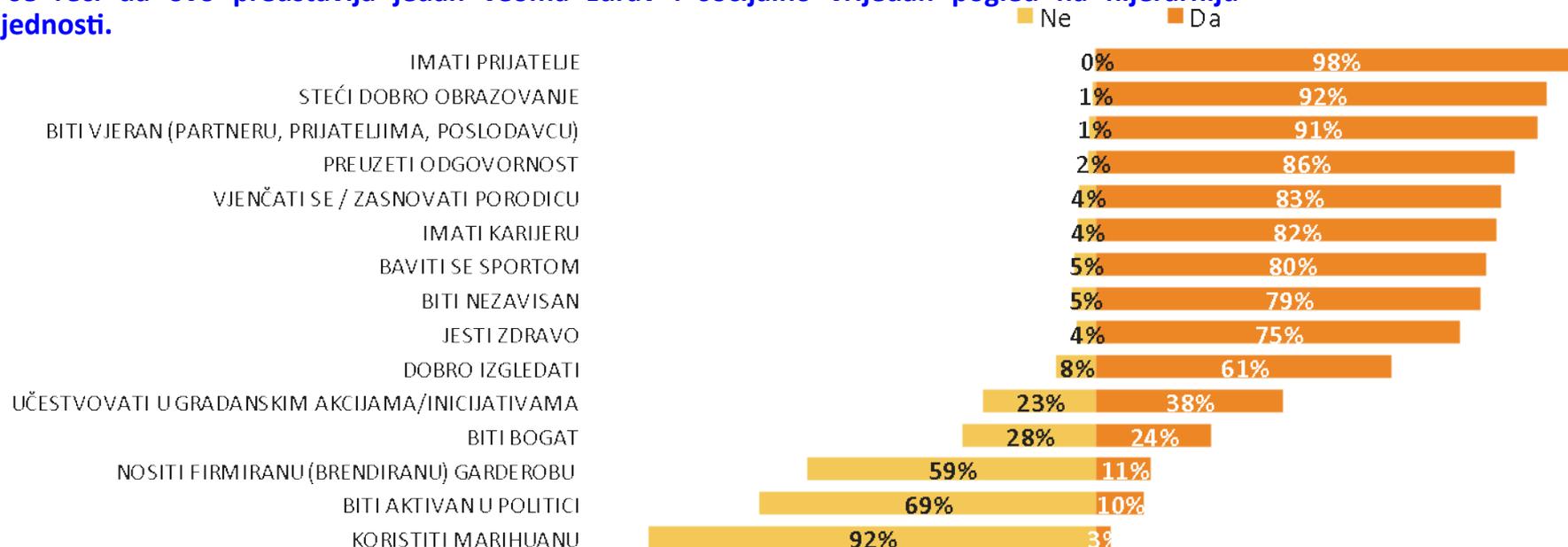
Za koju od stvari koje ste naveli najčešće koristite internet?

Baza: oni koji imaju pristup internetu (99% od ciljane populacije)

VRIJEDNOSTI I ZADOVOLJSTVO ŽIVOTOM

Mladi u Crnoj Gori smatraju da je najvažnije imati prijatelje, steći dobro obrazovanje i biti vjeran (partneru, prijateljima, poslodavcu). Visoko vrijednovano je i preuzimanje odgovornosti, sklapanje braka i zasnivanje porodice, kao i građenje karijere, a kao tek nešto manje važnim mladi ocjenjuju bavljenje sportom, nezavisnost i zdravu ishranu. Građanske akcije i inicijative i aktivnost u politici su nisko na Cljestvici stvari važnih mladima urnoj Gori, iz čega se može zaključiti da mlade ne privlače ove oblasti. Bogatstvo i nošenje firmirane garderobe pretežno se smatra nevažnim. **Moglo bi se reći da ovo predstavlja jedan veoma zdrav i socijalno vrijedan pogled na hijerarhiju vrijednosti.**

Različitim ljudima su različite stvari važne. Da li su vam sljedeće stvari važne?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Prethodnu sliku upotpunjuje i činjenica da bilo o kojem vrijednosnom stavu ili pogledu da se radi, među mladima nema „neopredijeljenih“ ili „neodlučnih“, što je važan i društveno motivacioni potencijal ove generacije. Na drugoj strani, čini se da u toj vrijednosnoj hijerarhiji koja se da naslutiti među mladima u Crnoj Gori nema previše idealizma ili utopizma. Dakle, nije „biti bogat“ nešto što je na najvišoj poziciji njihovih vrijednosnih orijencija, ali svakako mladi nisu utopisti koji poriču svoju i opštu ljudsku potrebu da budu finansijski obezbijeđeni i bezbrižni. Ukratko, radi se o prilično zdravom i socijalno validnom sistemu vrijednosnih orijencija.

	Da	Samo donekle	Ne	Ne zna
Biti vjeran (partneru, prijateljima, poslodavcu)	90.5	8.1	1.4	
Preuzeti odgovornost	85.9	12.3	1.7	0.1
Biti nezavisan	78.7	16.2	4.9	0.2
Steci dobro obrazovanje	92.4	6.8	0.8	
Imati karijeru	82.1	14.1	3.8	
Biti bogat	23.5	49.0	27.5	
Biti aktivan u politici	9.7	21.1	69.2	
Ucestvovati u gradanskim akcijama/ inicijativama	38.2	38.4	23.2	0.2
Vjencati se / Zasnovati porodicu	82.9	13.5	3.6	
Dobro izgledati	60.5	31.2	8.3	
Nositi firmiranu (brendiranu) garderobu	11.2	29.4	59.4	
Jesti zdravo	74.5	21.6	4.0	
Koristiti marihuanu	2.9	5.2	91.9	
Baviti se sportom	80.0	15.5	4.6	
Imati prijatelje	98.0	1.8	0.2	

Različitim ljudima su različite stvari važne. Da li su vam sljedeće stvari važne?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Zanimljivo je da statistički značajan, veći procenat muškaraca u ovoj generaciji nego žena cijeni da je važno biti bogat, kao i da je važno nositi firmiranu garderobu. Pored toga, mladi sa nadprosječnim ekonomskim statusom češće u odnosu na prosjek smatraju bogatstvo i angažman u politici važnim.

	Total	Pol		Status			Ekonomski status		
		Muški	Ženski	U procesu obrazovanja	Završio školovanje zaposlen	Završio školovanje nezaposlen	Ispod prosjeka	Prosječna	Iznad prosjeka
N	583	300	283	300	200	83	164	345	74
Imati prijatelje	98.0	99	97	98	99	96	98	98	97
Steci dobro obrazovanje	92.4	90	95	96	89	89	93	93	89
Biti vjeran (partneru, prijateljima, poslodavcu)	90.5	87	94	91	90	91	86	92	93
Preuzeti odgovornost	85.9	87	84	85	88	85	83	86	91
Vjencati se / Zasnovati porodicu	82.9	87	79	79	86	89	85	82	81
Imati karijeru	82.1	83	81	85	81	74	82	82	83
Baviti se sportom	80.0	87	73	80	77	88	82	80	74
Biti nezavisan	78.7	78	79	74	84	81	83	76	79
Jesti zdravo	74.5	76	73	72	74	83	83	72	65
Dobro izgledati	60.5	63	58	57	63	66	68	58	58
Ucestvovati u gradanskim akcijama/inicijativama	38.2	43	33	31	46	47	43	35	42
Biti bogat	23.5	30	17	25	23	19	25	20	35
Nositi firmiranu (brendiranu) garderobu	11.2	15	7	11	13	6	13	10	13
Biti aktivan u politici	9.7	11	8	9	12	7	9	8	19
Koristiti marihuanu	2.9	4	2	3	4	1	4	2	6

Različitim ljudima su različite stvari važne. Da li su vam sljedeće stvari važne? – procenat “DA” odgovora

Baza: Ukupna ciljna populacija

U ovom istraživanju, nije se pojavila nijedna mlada osoba ove starosne dobi u Crnoj Gori koja ne cijeni kod drugih ljudi ispravnost (korektnost), dok se 99% njih slaže u mišljenju da toleranciju, lično dostojanstvo i altruizam drugih ljudi treba visoko vrijednovati. Inovativnost, borbena duh i preduzimaljivost. takođe, cijeni više od 95% mladih, zatim društveni ugled 70%, dok samo 29% navodi da kod drugih ljudi cijeni materijalno bogatstvo. Mada je u ovom slučaju moglo doći do izvjesnog precjenjivanja ovih vrijednosti zbog njihove socijalno-poželjne formulacije, ipak je dobijeni procenat pozitivnih odgovora u neku ruku i potvrda prethodno iznijetih zaključaka, odnosno, vrijednosne orijentacije koja se manifestuje i kroz druge sindrome stavova.

Da li cjenite sljedeće stvari kod drugih ljudi?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Materijalno bogatstvo kod drugih ljudi (ponovo) cijeni manje žena nego muškaraca, a druge polne, uzrasne ili statusne razlike u pogledu drugih ispitivanih ljudskih vrijednosti ne postoje.

	Total	Pol		Starost		Status			Ekonomski status		
		Muški	Ženski	16-21	22-27	U procesu obrazovanja	Završio školovanje zaposlen	Završio školovanje nezaposlen	Ispod prosjeka	Prosječna	Iznad prosjeka
N	583	300	283	286	297	300	200	83	164	345	74
Ispravnost (korektnost)	99.7	99	100	99	100	99	100	100	99	100	99
Toleranciju (prihvatanje i poštovanje drugacijeg)	98.9	98	100	99	99	99	99	100	99	99	97
Altruizam (pomaganje drugima)	98.7	98	100	98	99	99	99	98	98	99	100
Licno dostojanstvo	98.7	98	100	97	100	98	100	100	100	99	96
Inovativnost, duhovna kreativnost (stvaranje i prihvatanje novih ideja)	97.8	97	99	97	99	97	98	99	99	98	96
Borbeni duh (borbenost da se postigne cilj)	96.3	96	96	97	96	97	95	99	98	95	97
Preduzimljivost	95.7	94	97	93	98	95	96	96	97	95	96
Društveni ugled - status	70.2	74	66	71	70	70	73	63	76	67	71
Materijalno bogatstvo	28.8	35	22	29	29	25	33	32	33	28	24

Da li cjenite sljedeće stvari kod drugih ljudi? – procenat “DA” odgovora

Baza: Ukupna ciljna populacija

Najveći procenat mladih navodi da kod drugih ljudi najviše cijeni lično dostojanstvo, dok je nešto manje onih za koje je primarna ljudska vrijednost altruizam. Zanimljivo je da iako se borbeni duh nalazi na trećem mjestu stvari koje se najviše cijeni kod drugih ljudi, preduzmljivost (a sa njom i društveni ugled i materijalno bogatstvo) spada u stvari za koje mlade ne navode da ih cijene kod drugih ljudi.

Koju od njih najviše cjenite?

Baza: Ukupna ciljna populacija

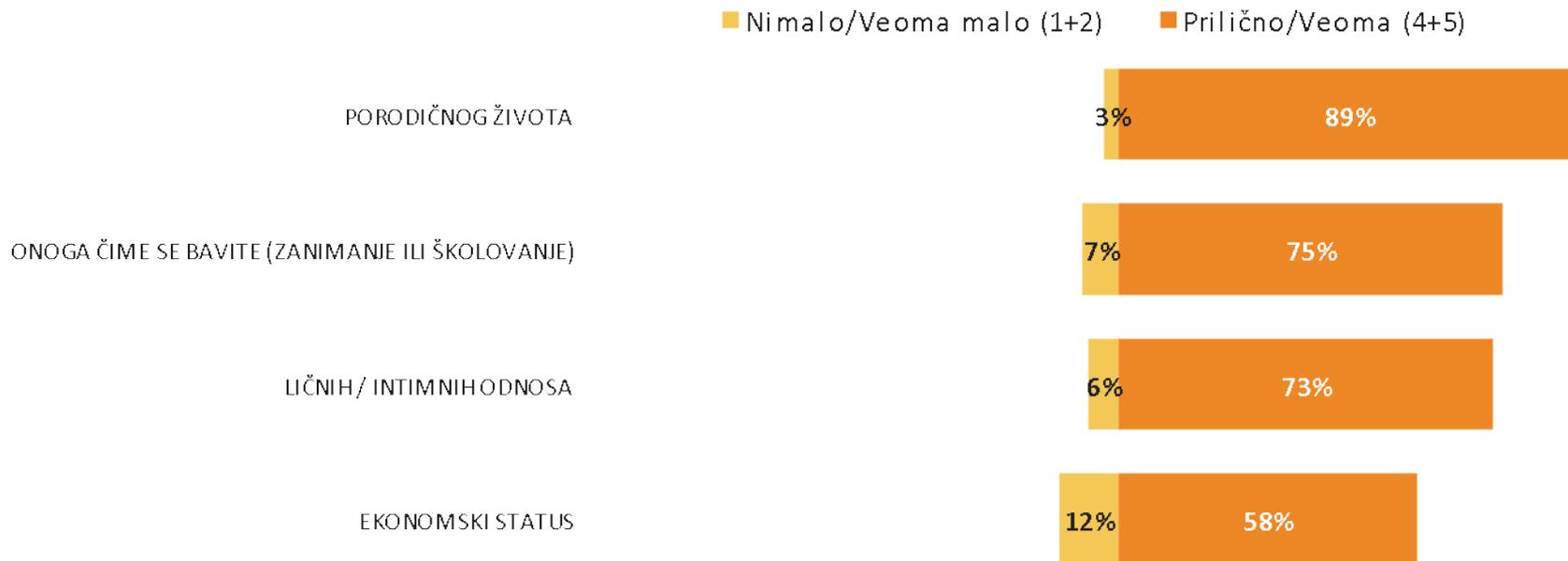
Nezaposleni mladi nešto češće u odnosu na prosjek navode da kod drugih ljudi najviše cijene altruizam.

	Total	Pol		Starost		Status			Ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	16-21	22-27	U procesu obrazovanja	Završio školovanje zaposlen	Završio školovanje nezaposlen	Ispod prosjeka	Prosječna	Iznad prosjeka	Sever	Centar	Jug	Urban	Ostalo
N	583	300	283	286	297	300	200	83	164	345	74	168	283	132	384	199
sig		0.12		0.67		0.32			0.67			0.93			0.64	
Lično dostojanstvo	29.3	33	25	29	30	29	27	35	32	29	26	30	31	26	29	31
Altruizam (pomaganje drugima)	22.8	19	27	21	24	20	23	34	24	22	23	24	22	22	22	25
Borbeni duh (borbenost da se postigne cilj)	14.6	16	13	17	13	16	14	11	15	15	12	16	14	14	14	15
Toleranciju (prihvatanje i poštovanje drugačijeg)	12.1	11	14	12	12	13	12	8	15	11	9	11	11	16	12	12
Ispravnost (korektnost)	11.9	10	13	11	12	13	12	7	5	14	18	11	13	10	14	7
Inovativnost, duhovna kreativnost	5.3	6	5	6	5	6	6	1	6	5	8	3	6	6	5	6
Preduzimljivost	2.7	3	2	1	4	1	5	4	1	3	4	3	1	6	3	3
Društveni ugled - status	1.0	1	1	1	1	1	1		1	1		2	0	1	1	2
Materijalno bogatstvo	0.2	0		0		0			1				0		0	
Total		100%														

koju od njih najviše cjenite?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Na bazi datih odgovora, stiče se utisak, da mladi u Crnoj Gori nisu, kako ih često oni stariji definišu „generacija nezadovoljnika“. Naprotiv, u većini aspekata svog porodičnog, društvenog, ličnog (intimnog), pa čak u izvjesnoj mjeri i ekonomskog života, oni su generacija zadovoljnih.

U kojoj mjeri ste zadovoljni svojim dosadašnjim životom što se tiče...?

Baza: Ukupna ciljna populacija

No, među mladima stvarno ili potpuno nezadovoljnih je relativno malo. Čak i u domenu sopstvenog ekonomskog statusa nešto manje od 1/3 mladih je do izvjesne mjere zadovoljna, a preko 40% njih prilično, što je prilično neočekivan rezultat.

	Nimalo	Veoma malo	Do izvjesne mjere	Prilično	Veoma	Ne zna	Nimalo/ Veoma malo (1+2)	Prilično/ Veoma (4+5)
Ličnih / intimnih odnosa	0.9	5.1	21.2	43.1	29.6	0.2	5.9	72.7
Porodičnog života	1.3	1.6	7.7	28.8	60.5	0.2	2.8	89.3
Onoga čime se bavite (zanimanje ili školovanje)	3.1	3.8	18.2	35.1	39.3	0.4	7.0	74.5
Ekonomski status	3.8	7.8	30.5	40.7	17.2		11.6	57.9

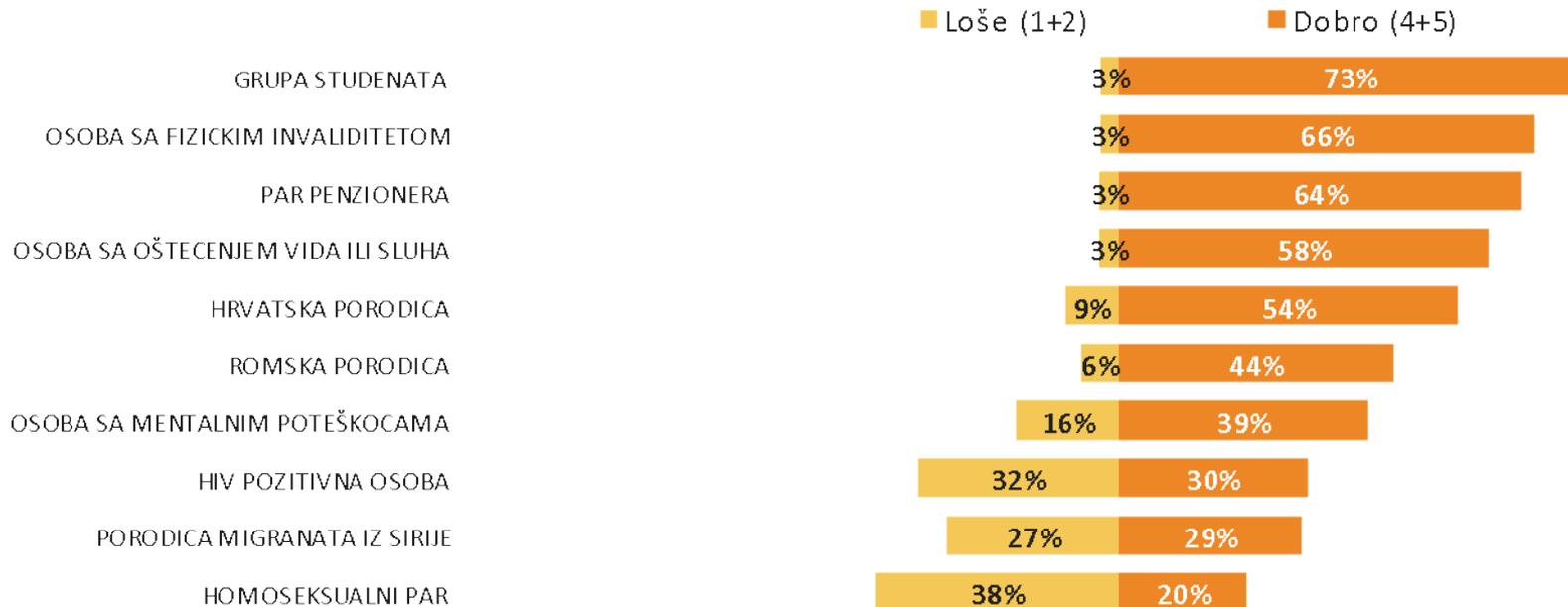
U kojoj mjeri ste zadovoljni svojim dosadašnjim životom što se tiče...?

Baza: Ukupna ciljna populacija

SOCIJALNA DISTANCA I DISKRIMINACIJA

Mladi u Crnoj Gori najveću socijalnu distancu iskazuju prema homoseksualnim osobama, migrantima i HIV pozitivnim osobama, dok su najtolerantniji (najmanje distance iskazuju) ka studentima. Distanca prema osobama drugačije seksualne orijentacije možda nije nešto što se očekivalo u istraživanju stavova mladih u Crnoj Gori, ali, sa druge strane i nije potpuno neočekivano, s obzirom da neka istraživanja skorijeg datuma na opštoj punoljetnoj populaciji pokazuju da je to jedna od i dalje najizrazitijih distanci i socijalnih stigmi u crnogorskom društvu.

Kako biste se osjećali kada bi se neka od sljedećih osoba ili porodica doselila u vaše susedstvo, komšiluk?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Dakle, ako ponovo pogledamo ove podatke iz jednog drugačijeg ugla (strukture svih davanih ocena), možemo zaključiti da **mladi u Crnoj Gori pokazuju značajnu distancu prema socijalno vulnerabilnim i marginalizovanih grupama** (Romi, HIV pozitivne osobe, i osobe sa mentalnim poteškoćama). Ova vrsta distance, na neki način, odslikava generalni stav javnosti jer podaci iz drugih istraživanja ukazuju da su to grupacije prema kojima generalna javnost Crne Gore još uvijek ima najsnažniji vid distance. Pitanje distance prema migrantima iz ratom zahvaćenih krajeva na Bliskom Istoku je vjerovatno posljedica određenih medijskih uticaja i posrednih efekata dešavanja na regionalnoj i svjetskoj političkoj sceni.

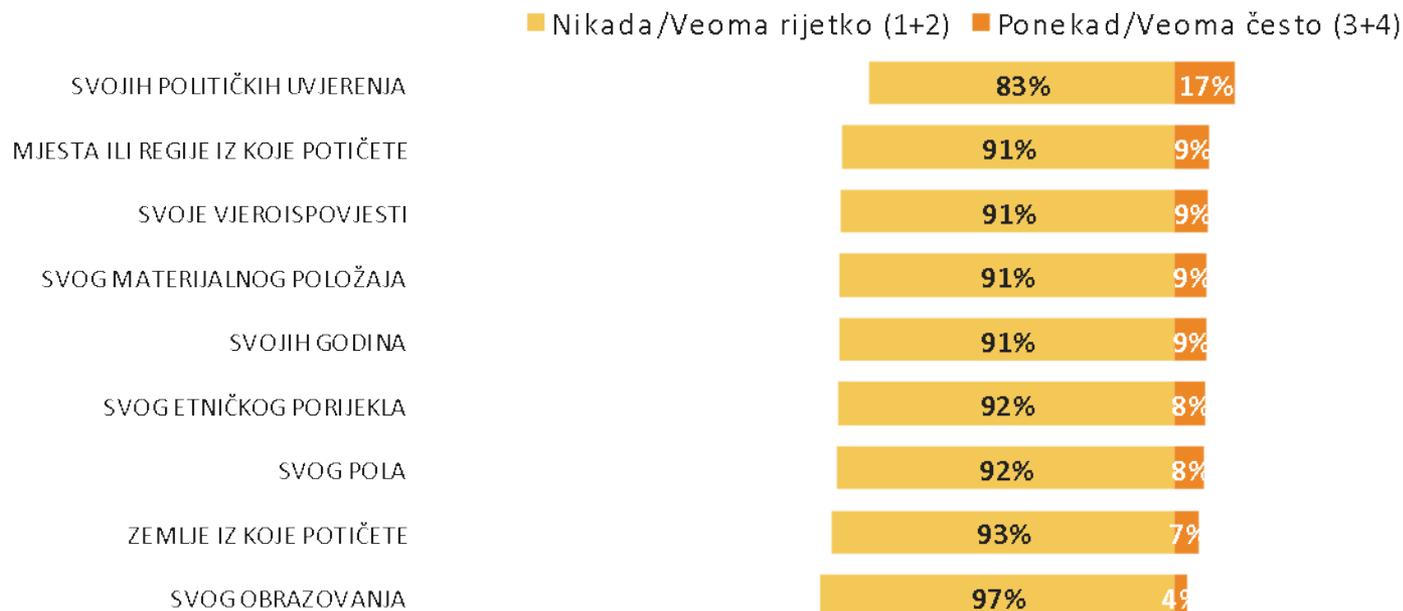
	Veoma loše	Loše	Ni dobro ni loše	Dobro	Veoma dobro	Ne zna	Veoma Loše/Loše (1+2)	Dobro/Veoma dobro (3+4)
Romska porodica	1.5	4.3	49.9	36.2	7.2	0.9	5.8	43.5
Homoseksualni par	19.3	19.0	41.0	16.8	3.3	0.5	38.3	20.2
Grupa studenata	0.8	1.9	24.2	53.2	19.7	0.2	2.7	72.9
Par penzionera	0.6	2.3	33.6	49.8	13.7		2.9	63.5
Osoba sa fizickim invaliditetom	0.5	2.3	31.6	51.4	14.2		2.8	65.6
Osoba sa mentalnim poteškoćama	2.8	13.2	43.5	32.0	7.4	1.1	16.0	39.4
HIV pozitivna osoba	10.8	20.9	37.9	25.7	4.2	0.6	31.7	29.8
Porodica migranata iz Sirije	7.9	19.1	43.0	24.3	4.6	1.0	27.0	28.9
Osoba sa oštećenjem vida ili sluha	0.7	2.3	38.5	47.1	11.3	0.2	3.0	58.4
Hrvatska porodica	2.9	5.7	38.0	42.3	11.2		8.5	53.5

Kako biste se osjećali kada bi se neka od sljedećih osoba ili porodica doselila u vaše susedstvo, komšiluk?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Sa druge strane, oni navode da su se **vrlo rijetko (ili čak nikada) prolazili kroz sopstveno, lično iskustvo diskriminacije od strane drugih.**

Najrasprostranjeniji vid diskriminacije sa kojim su mladi u Crnoj Gori bili suočeni jeste diskriminacija, na osnovu političkih uvjerenja, mada je i tu prisutnost takvih iskustava na veoma niskom nivou.

Da li ste se ikada osjećali diskriminirani zbog neke od sljedećih stvari:

Baza: Ukupna ciljna populacija

	Nikada	Veoma rijetko	Ponekad	Veoma često	Odbija da odgovori	Nikada/ Veoma rijetko (1+2)	Ponekad / Veoma često (3+4)
Svog pola	84.4	7.4	6.2	2.0		91.8	8.2
Svog materijalnog položaja	80.0	11.1	6.0	2.9		91.1	8.9
Svoje vjeroispovjesti	83.5	7.2	6.0	3.3		90.7	9.3
Svog etničkog porijekla	86.0	5.6	7.2	1.2		91.6	8.4
Svojih godina	83.9	7.4	7.2	1.4		91.3	8.7
Svog obrazovanja	93.2	3.2	2.6	1.0		96.5	3.5
Svojih političkih uvjerenja	75.0	8.0	12.1	4.5	0.4	83.1	16.6
Mjesta ili regije iz koje potičete	83.1	7.5	7.7	1.8		90.6	9.4
Zemlje iz koje potičete	85.4	7.8	5.8	1.0		93.2	6.8

Da li ste se ikada osjećali diskriminirani zbog neke od sljedećih stvari:

Baza: Ukupna ciljna populacija

Centar za građansko obrazovanje
Centre for Civic Education

FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG

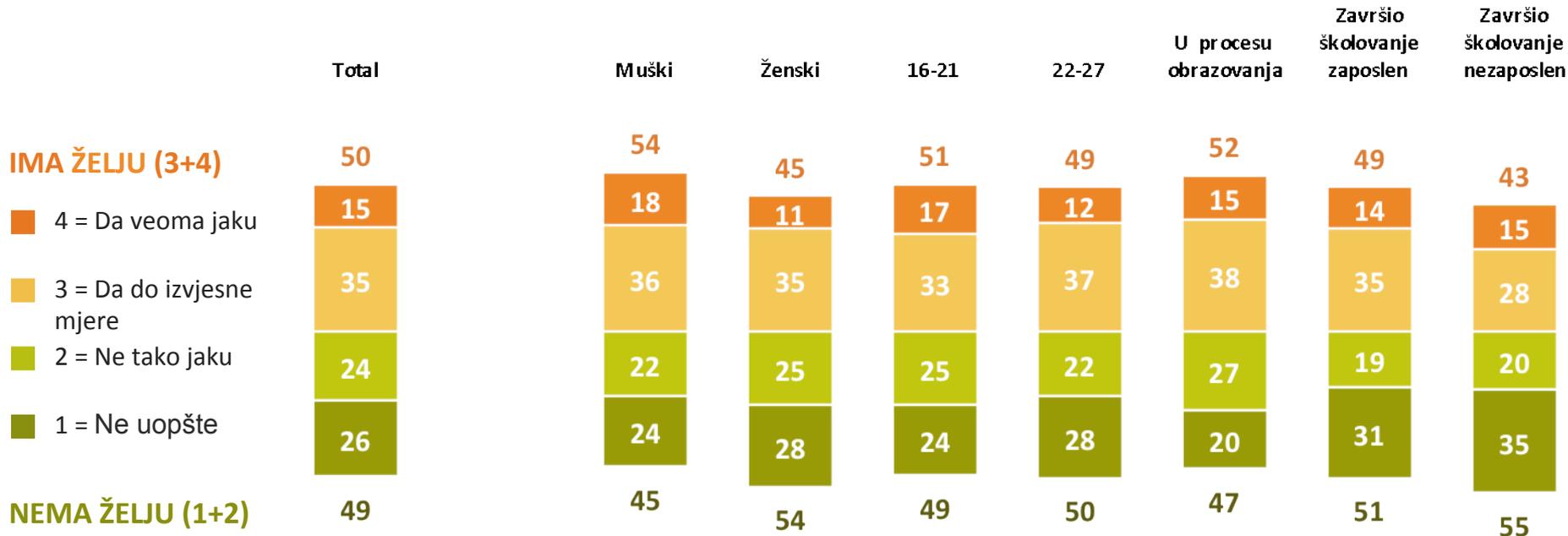

BUDUĆNOST

GAME CHANGERS

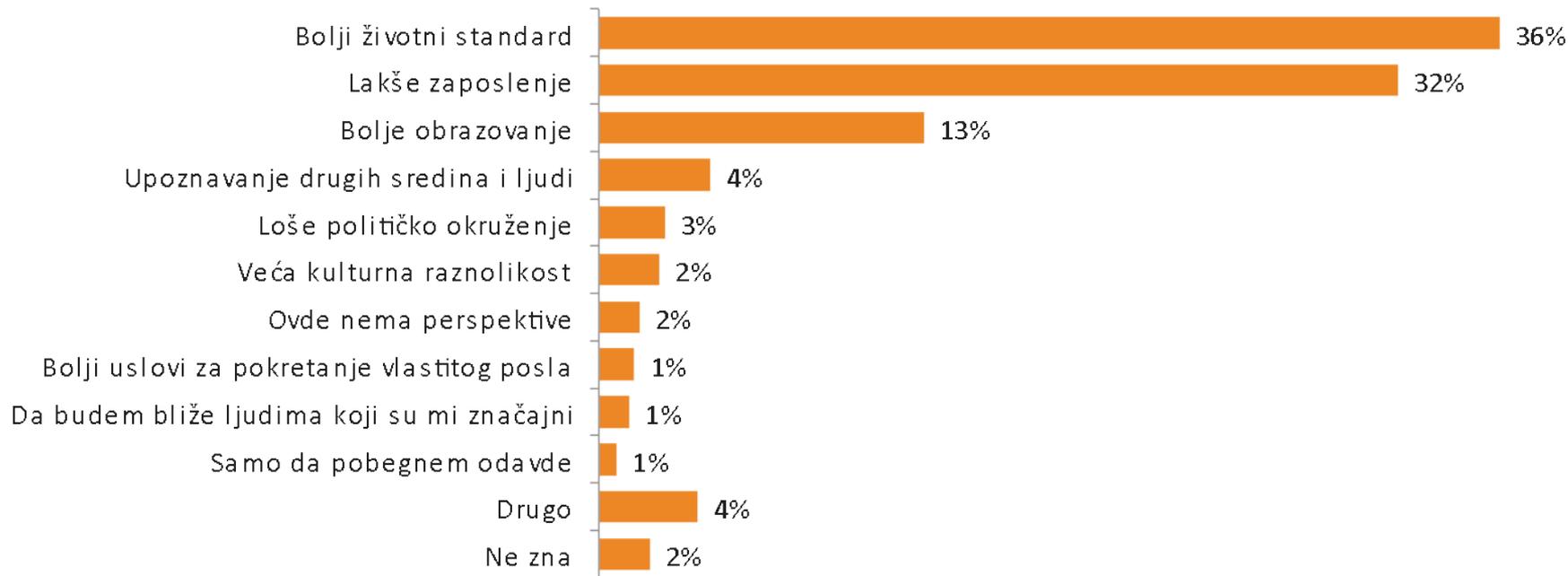
Kada je reč o napuštanju Crne Gore, mišljenje mladih vrlo je podjeljeno: **jedna polovina ima želju da napusti Crnu Goru, dok druga nema**. Ipak, želja za odlaskom nešto je jača kod mladih koji su još u procesu obrazovanja, kao i kod mladih muškog pola. Pomalo iznenađuje činjenica da je većina istih ovih mladih koji iskazuje jasnu želju da napuste Crnu Goru pokazala visok stepen zadovoljstva svim ključnim aspektima svog života (obrazovanje/posao; porodični odnosi; intimni odnosi; ekonomski status).

Da li imate želju da napustite Crnu Goru?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Ključni motivi za odlazak iz Crne Gore mladi nalaze u očekivanju boljeg životnog standarda i lakšeg zapošljavanja u drugim zemljama. **Dakle: kvalitetniji poslovni, obrazovni i životni uslovi predstavljaju ključne motive potencijalnog odlaska mladih iz Crne Gore.** Čini se da mladi koji žele da napuste Crnu Goru imaju jasnu ideju o tome zbog čega to žele, jer samo 1% njih navodi da bi se odselio iz Crne Gore „samo da bi pobjegao“.

Koji je glavni razlog zbog koga bi se odselili iz Crne Gore?

Baza: oni koji imaju želju da napuste Crnu Goru (73% od ciljane populacije)

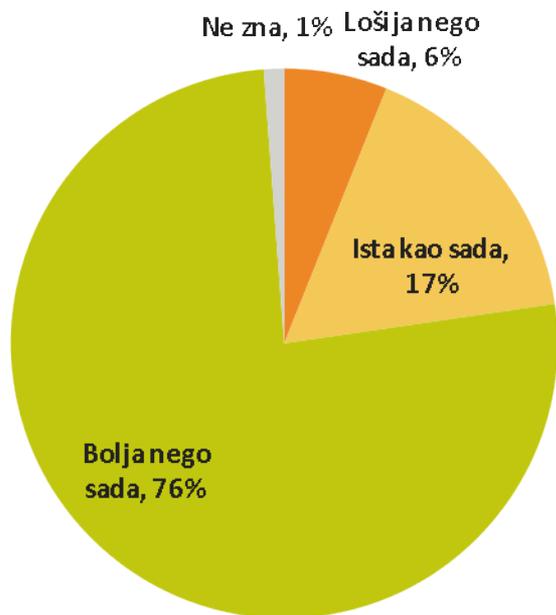
Zanimljivo je da u pogledu razloga napuštanja Crne Gore postoje statistički značajne rodne razlike – muškarci češće navode bolji životni standard, a žene bolje obrazovanje. Sa druge strane, mladi uzrasta od 16 do 21 godine češće u odnosu na prosjek navode bolje obrazovanje kao razlog zbog kojeg bi se odselili iz Crne Gore, dok nezaposleni mladi, očekivano, kao ključni razlog zbog kojeg si se odselili iz Crne Gore navode lakše zapošljavanje što su sve očekivane i logične razlike.

	Total	Pol		Starost		Status			Ekonomski status		
		Muški	Ženski	16-21	22-27	U procesu obrazovanja	Završio školovanje zaposlen	Završio školovanje nezaposlen	Ispod prosjeka	Prosječna	Iznad prosjeka
N	428	228	200	217	210	238	137	52	119	250	58
Bolji životni standard	35.5	44	26	30	41	29	49	27	41	32	41
Lakše zaposlenje	31.5	26	38	27	37	27	32	52	31	35	17
Bolje obrazovanje	12.8	7	19	21	4	22	1	2	11	14	9
Upoznavanje drugih sredina i ljudi	4.4	5	3	5	4	5	3	6	4	4	5
Loše političko okruženje	2.6	3	2	3	2	3	2	2	3	2	3
Veća kulturna raznolikost	2.4	2	3	1	3	2	3	2	2	3	2
Ovde nema perspektive	1.6	3	0	2	1	2	1	2	2	1	4
Bolji uslovi za pokretanje vlastitog posla	1.4	2	1	1	1	2	1		1	2	2
Da budem bliže ljudima koji su mi značajni	1.2	1	1	1	1	1		4	1	1	4
Samo da pobeegnem odavde	0.7	0	1	1	0	1		2	1	0	2
Drugo	3.9	4	3	5	3	5	4		1	4	12
Ne zna	2.0	2	2	2	2	2	3	2	3	2	

Koji je glavni razlog zbog koga bi se odselili iz Crne Gore?

Baza: oni koji imaju želju da napuste Crnu Goru (73% od ciljane populacije)

Mladi u Crnoj Gori optimistični su u pogledu svoje situacije za 10 godina. Više od tri četvrtine njih vjeruje da će za 10 godina biti bolje nego sada. Postoje izvjesne razlike s obzirom na ekonomski status, takve da mladi sa ispod prosječnim ekonomskim statusom češće u odnosu na prosjek smatraju da će njihova situacija za 10 godina biti lošija nego sada.

	Total	Pol		Ekonomski status			Tip	
		Muški	Ženski	Ispod prosjeka	Prosječna	Iznad prosjeka	Urban	Ostalo
N	583	300	283	164	345	74	384	199
Lošija nego sada	6.1	7	5	15	3	2	4	10
Ista kao sada	16.6	12	21	18	15	19	16	17
Bolja nego sada	76.1	79	73	67	81	77	78	72
Ne zna	1.2	2	0	1	1	2	2	1
Total	100%							

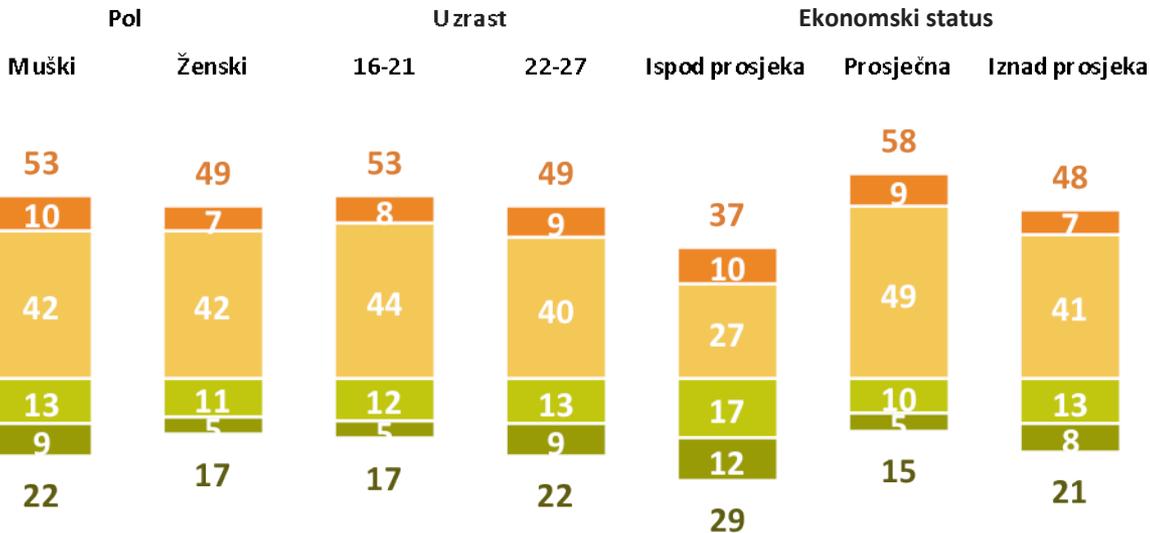
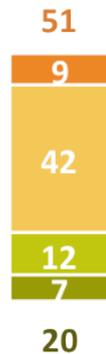
Kako vidite svoju situaciju za 10 godina?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Kada je riječ o materijalnom položaju ljudi u Crnoj Gori u narednih 10 godina, mladi su, takođe, optimistični. Više od polovine njih vjeruje da će se materijalni položaj u čitavom društvu popraviti, dok 20% misli da će se pogoršati. Očekivano, među mladima niskog ekonomskog statusa manje je optimista u odnosu na prosjek.

POBOLJŠAĆE SE (4+5)

- 5 = Značajno će se poboljšati
- 4 = Donekle će se poboljšati
- 2 = Donekle će se pogoršati
- 1 = Znatno će se pogoršati

POGORŠAĆE SE (1+2)

Šta će se po Vasem mišljenju dešavati sa materijalnim položajem ljudi u Crnoj Gori u narednih 10 godina?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Centar za građansko obrazovanje
Centre for Civic Education

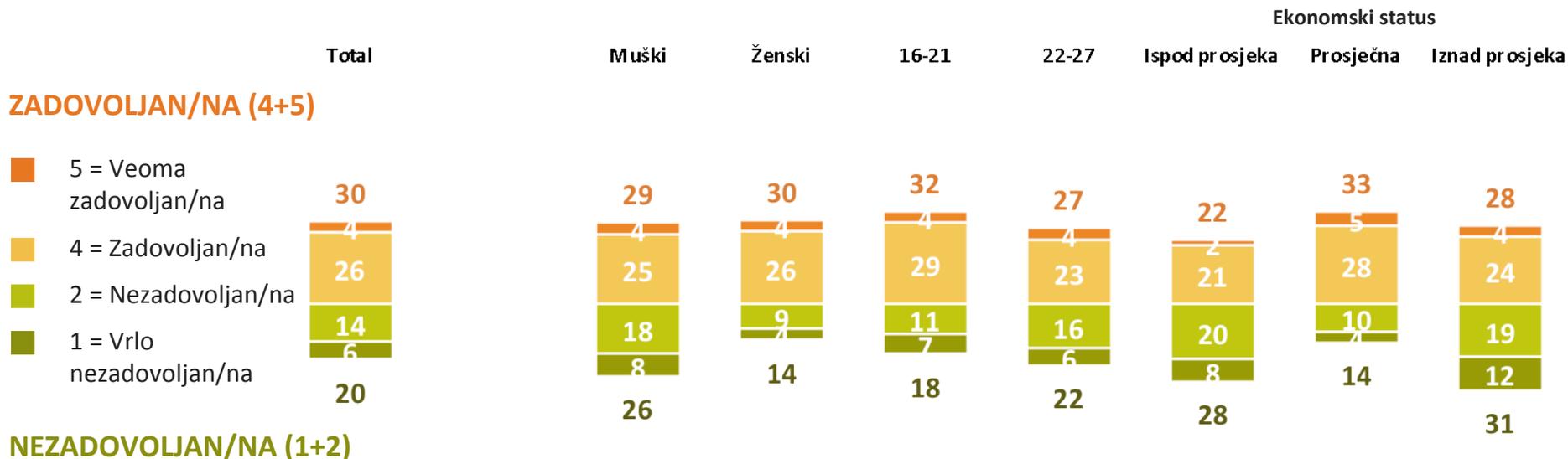
FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG

ZAPOŠLJAVANJE

GAME CHANGERS

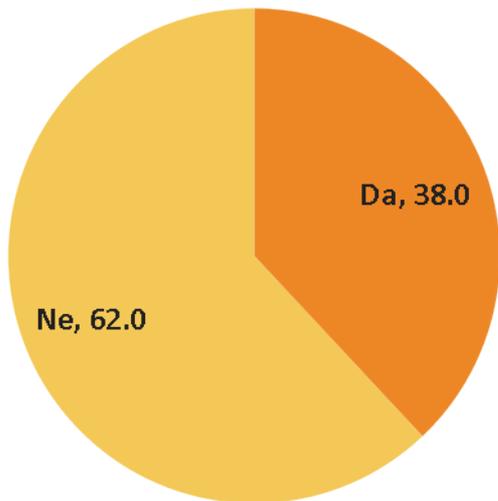
U pogledu zadovoljstva kvalitetom obrazovanja mišljenja mladih su podijeljena, no ipak je nešto više onih koji su kvalitetom bazično zadovoljni. Muškarci su nešto zadovoljniji u odnosu na prosjek, dok su, mladi ispodprosječnog ekonomskog statusa, ali i oni iznad prosječnog ekonomskog statusa manje zadovoljni u odnosu na prosjek.

Koliko ste uopšteno gledano zadovoljni kvalitetom obrazovanja u Crnoj Gori?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Većina mladih u Crnoj Gori nije učestvovala u nekom vidu dobrovoljnog ili volonterskog rada, Ali, mora se respektovati činjenica da je više od 1/3 mladih u Crnoj Gori imalo neka iskustva sa ovom vrstom društvenog angažmana, a značajne razlike ne postoje čak ni između zaposlenih i nezaposlenih mladih.

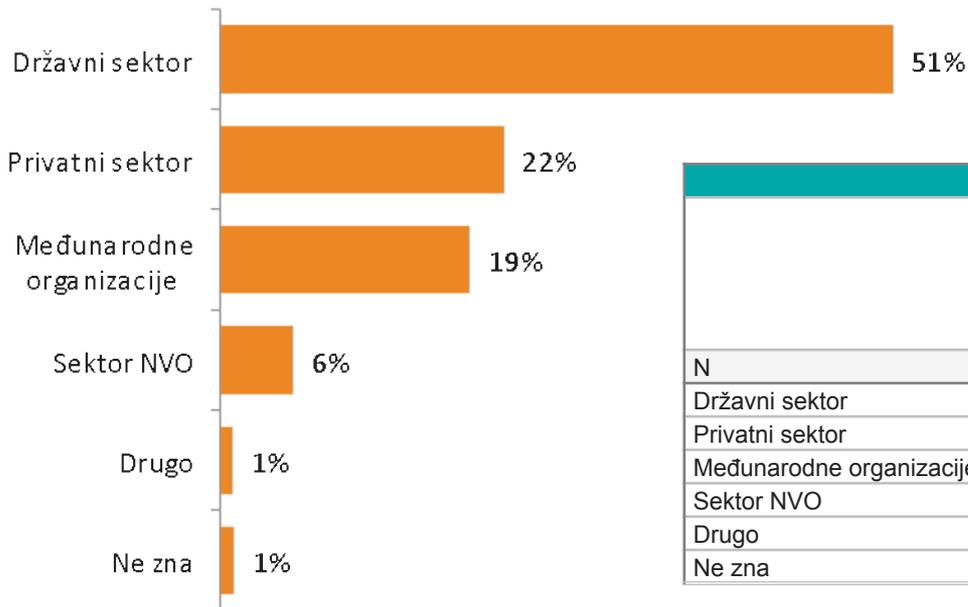

	Total	Pol		Starost		Status			Ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	16-21	22-27	U procesu obrazovanja	Završio školovanje zaposlen	Završio školovanje nezaposlen	Ispod prosjeka	Prosječna	Iznad prosjeka	Sever	Centar	Jug	Urban	Ostalo
N	583	300	283	286	297	300	200	83	164	345	74	168	283	132	384	199
sig		0.26		0.15		0.06			0.61			0.72			0.06	
Da	38.0	36	40	41	35	42	37	28	35	39	38	39	39	35	41	33
Ne	62.0	64	60	59	65	58	63	72	65	61	62	61	61	65	59	67
Total	100%															

Da li ste učestvovali u nekom vidu dobrovoljnog / volonterskog rada u proteklih 12 mjeseci?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Više od polovine mladih voljelo bi da radi u državnom sektoru, a nešto manje od četvrtine navodi da bi voljelo da radi u privatnom sektoru. Takođe „omiljena profesionalna“ destinacija su i međunarodne organizacije, a NVO sektor izgleda nije tako atraktivno radno mjesto za mlade u Crnoj Gori. Ipak „državna služba“ i dalje ima najprivlačniju vrijednost.

	Total	Pol		Starost		Status		
		Muški	Ženski	16-21	22-27	U procesu obrazovanja	Završio školovanje zaposlen	Završio školovanje nezaposlen
N	583	300	283	286	297	300	200	83
Državni sektor	51.4	48	55	48	55	45	55	66
Privatni sektor	21.7	26	18	23	20	24	21	16
Međunarodne organizacije	19.1	21	17	19	19	22	17	16
Sektor NVO	5.6	3	8	7	4	7	5	3
Drugo	1.0	1	1	2	0	2	0	
Ne zna	1.1	1	1	1	1	1	2	

U kojem od navednih sektora biste voljeli da radite?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Kao najvažnije faktore za nalaženje posla mladi izdvajaju lična poznanstva i veze, stručnost i nivo obrazovanja. Političke veze su tek na četvrtom mestu i to sa tek nešto više od 10% učešća.

Dakle, ako bi na neki način rezimirali ove podatke, onda bi se dalo zaključiti da većina mladih u Crnoj Gori smatra da su stručnost i obrazovanje presudni za nalaženje posla jer takvo mišljenje dijeli preko 50% njih. Na drugoj strani, lične i političke veze su za oko 40% mladih presudni faktori uspješnog rješavanja radnog statusa u Crnoj Gori. Između je „sreća“, što je ukupno zanimljiva konstelacija odgovora

	Total	Pol		Starost		Status			Ekonomski status			Region			Tip	
		Muški	Ženski	16-21	22-27	U procesu obrazovanja	Završio školovanje zaposlen	Završio školovanje nezaposlen	Ispod prosjeka	Prosječna	Iznad prosjeka	Sever	Centar	Jug	Urban	Ostalo
N	583	300	283	286	297	300	200	83	164	345	74	168	283	132	384	199
sig		0.01		0.06		0.39			0.41			0.17			0.00	
Lična poznanstva i veze	28.4	32	25	23	33	24	35	30	31	26	34	29	32	20	26	33
Stručnost	27.9	25	31	30	26	30	25	28	26	28	30	22	28	35	34	17
Nivo obrazovanja	23.3	19	28	27	20	27	19	20	24	25	12	26	23	21	21	28
Političke veze	10.5	14	7	9	12	11	11	10	11	9	15	11	9	13	12	8
Sreća	9.8	10	10	11	9	9	11	11	8	11	8	12	8	12	8	14
Drugo	0.2	0		0		0					1		0		0	
Total	100%															

Pročitacu vam listu od 5 faktora koje ljudi u Crnoj Gori smatraju bitnim za nalaženje posla. Koji od njih vi smatrate najvažnijim?

Baza: Ukupna ciljna populacija

POLITIKA

Mladi u Crnoj Gori pretežno nisu zainteresovani za politička pitanja i političke teme.

Najbliže su im teme iz domena politike u Crnoj Gori, dok najmanje interesovanje postoji za političke prilike i teme sa Balkana.

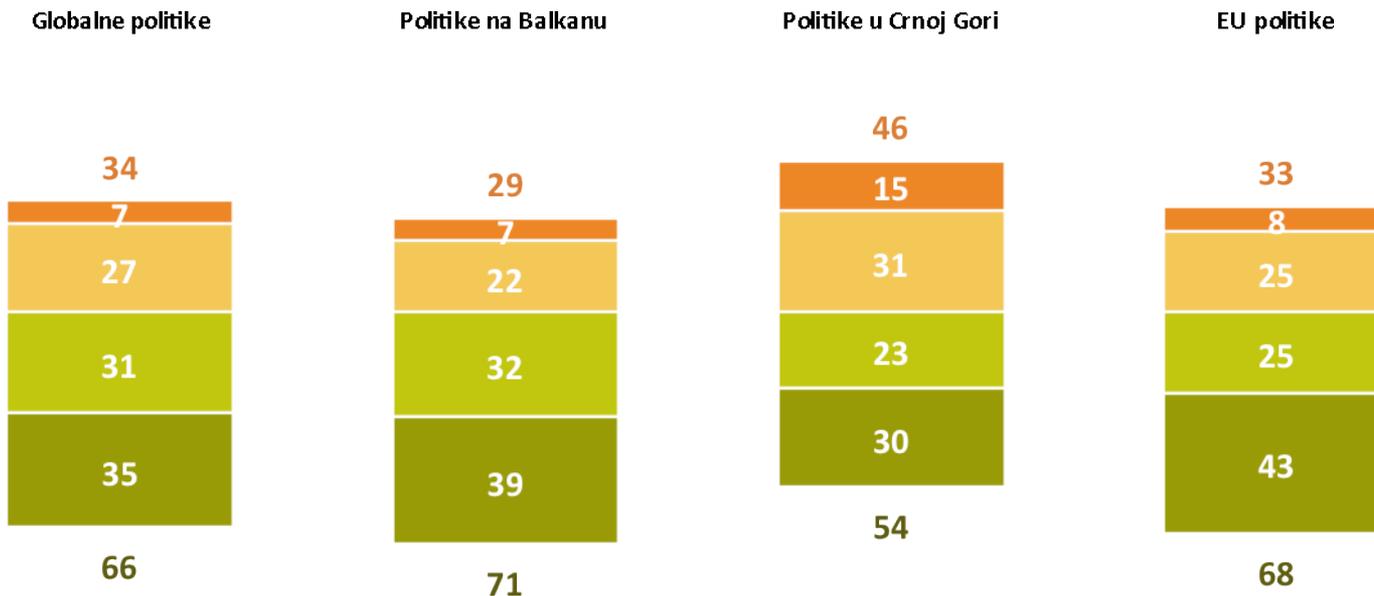
ZAINTERESOVAN/A (3+4)

- 4 = Veoma zainteresovan/a
- 3 = Uglavnom zainteresovan/a
- 2 = Uglavnom nezainteresovan/a
- 1 = Nimalo nisam zainteresovan/a

NEZAINTERESOVAN/A (1+2)

Koliko ste lično zainteresovani za politička pitanja i političke teme iz domena:

Baza: Ukupna ciljna populacija

Zanimljivo je da je među mladima starosti između 22-27 godina više onih koji su zainteresovani za domen politike na Balkanu, dok je među onima sa nadprosečnim ekonomskim statusom znatno više onih kojima su bliske teme globalnih i EU politika.

	Total	Pol		Starost		Ekonomski status		
		Muški	Ženski	16-21	22-27	Ispod prosjeka	Prosječna	Iznad prosjeka
N	583	300	283	286	297	164	345	74
Politike u Crnoj Gori	46.3	46	46	45	48	40	46	60
Globalne politike	34.1	38	30	30	38	29	33	49
EU politike	32.5	35	30	30	35	28	31	48
Politike na Balkanu	28.7	31	26	22	35	22	29	41

Koliko ste lično zainteresovani za politička pitanja i političke teme iz domena: - Zainteresovan/a (3+4)

Baza: Ukupna ciljna populacija

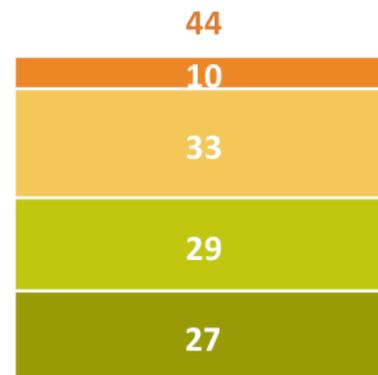
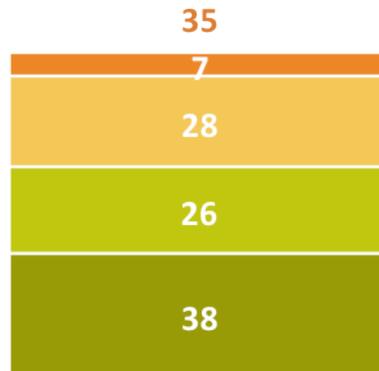
Mladi imaju pretežno pesimističan stav u pogledu vlastitog uticaja na djelovanje institucija na lokalnom, ali i nacionalnom nivou. Ipak, stav o moći sopstvenog glasa na lokalnom nivou u odnosu na nacionalni nešto je pozitivniji.

Na nacionalnom nivou (Skupština i Vlada)

Na lokalnom nivou (grad, opština, lokalna skupština)

DONEKLE/MNOGO (3+4)

- 4 = Mnogo
- 3 = Donekle
- 2 = Malo
- 1 = Nimalo

NIMALO/MALO (1+2)

64

56

Koliko po vašem mišljenju vaš glas ima uticaja (ili bi mogao da ima uticaja) na delovanje institucija?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Sa obzirom da je **internet medij** koji zaokuplja pažnju većine mladih i kojem posvećuju 4 sata svog budnog vremena, nije iznenađenje što je to istovremeno i **glavni kanal njihovog informisanja o tekućim političkim događajima**.

No, donekle iznenađuje da je na drugom mjestu tradicionalni, konvencionalni medij poput televizije sa, takođe, značajnim procentulanim učešćem. Takođe je primjetno da je kod muškog dijela mlade populacije Crne Gore internet nešto češći primarni izvor političkih informacija, dok je u ženskom dijelu to televizija.

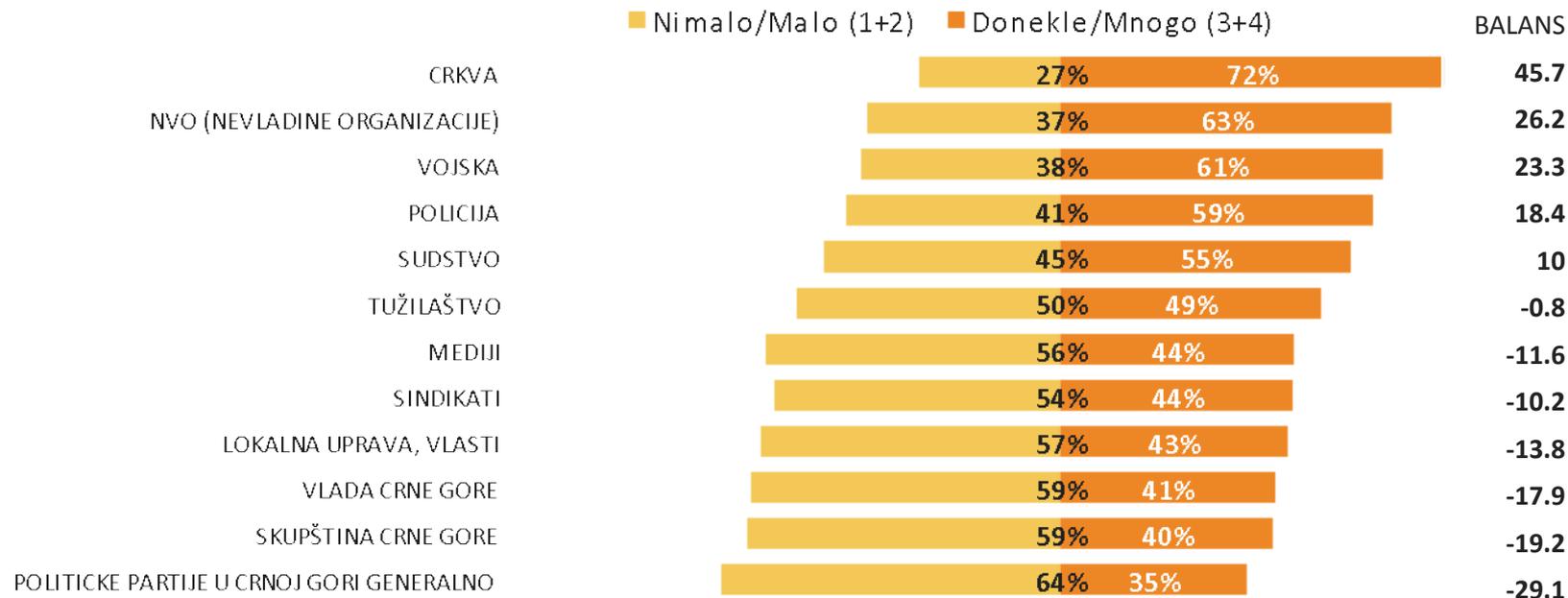
	Total	Pol		Starost		Status		
		Muški	Ženski	16-21	22-27	U procesu obrazovanja	Završio školovanje zaposlen	Završio školovanje nezaposlen
N	583	300	283	286	297	300	200	83
Internet	43.1	52	34	40	46	42	46	40
Televizija	33.2	24	43	34	32	35	28	39
Diskusije sa prijateljima i poznanicima	10.4	11	9	11	10	10	11	7
Dnevne novine	5.6	6	5	4	7	4	6	9
Diskusije u porodici	5.4	4	7	8	3	6	5	3
Radio	0.5	0	1	0	1		1	
Drugo	1.0	2	0	1	1	1	1	2
Ne zna	0.9	1	1	1	0	1	1	

Koji je glavni izvor iz kojeg dobijate informacije o tekućim političkim događajima?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Institucije kojima mladi u značajnoj mjeri vjeruju su crkva, nevladine organizacije, vojska, policija i sudstvo. U nešto manjoj mjeri, sa značajnim negativnim odijumom među mladima, vjeruje se i tužilaštvu, medijima i sindikatima.

Institucije sa značajno nižim stepenom povjerenja i značajno višim negativnim odijumom su: lokalna uprava, Vlada Crne Gore, Skupština Crne Gore i političke partije u Crnoj Gori.

U kojoj mjeri imate povjerenje u sljedeće institucije?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Očigledno, **politički sistem kao takav ima najmanji stepen kredibilitnosti i povjerenja među mladima u Crnoj Gori** i to, kako na nacionalnom tako i na lokalnom nivou; kako na nivou institucionalnog dijela tako i na nivou njegovih pojedinačnih učesnika (političkih stranaka).

Institucije sa visokim stepenom kredibilitnosti i respekta su prevashodno crkva, civilni sektor, te institucije unutrašnje i spoljne bezbijednosti (vojska i policija), kao i sudska vlast. Ovo ukazuje na kritički odnos mladih prema različitim elementima društvenog sistema a prema kojima su u stanju da artikulišu svoje kako pozitivne tako i negativne ocjene i stavove.

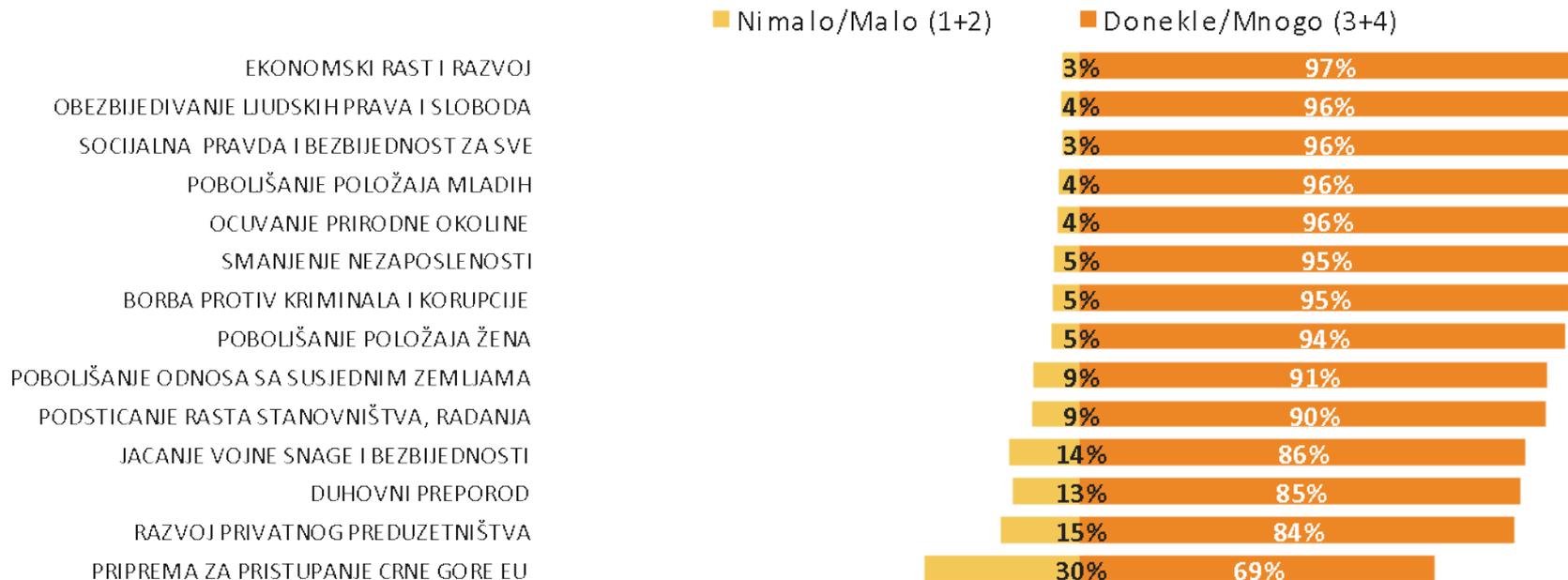
	Nimalo	Malo	Donekle	Mnogo	Ne zna	Nimalo/Malo (1+2)	Donekle/Mnogo (3+4)
Politicke partije u Crnoj Gori generalno	37.6	26.7	32.4	2.7	0.5	64.3	35.2
Skupština Crne Gore	35.4	24.1	35.9	4.3	0.3	59.4	40.2
Vlada Crne Gore	37.6	20.9	33.6	7.1	0.9	58.5	40.6
Lokalna uprava, vlasti	31.9	24.8	37.5	5.4	0.4	56.7	42.9
Vojska	20.2	17.6	43.2	17.9	1.1	37.8	61.1
Tužilaštvo	29.1	21.0	39.9	9.3	0.7	50.0	49.2
Sudstvo	25.8	19.0	44.4	10.5	0.3	44.8	54.8
Policija	21.2	19.5	43.7	15.4	0.2	40.7	59.1
Crkva	16.3	10.5	34.8	37.6	0.9	26.7	72.4
Mediji	33.0	22.8	39.5	4.7		55.8	44.2
Sindikati	27.8	26.3	39.8	4.2	1.8	54.2	44.0
NVO (nevladine organizacije)	18.4	18.1	51.4	11.3	0.7	36.5	62.7

U kojoj mjeri imate povjerenje u sljedeće institucije?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Gotovo da nema teme koja je navedena na preliminarnoj listi a koja po ocjeni mladih u Crnoj Gori nije bez značaja i opštedruštvenog interesa.

No, ako bi se moglo reći da je nešto od drugorazrednog značaja to je tema pripremanja Crne Gore za pristupanje EU. Nešto manju društvenu vrijednost imaju i teme vojne bezbjednosti i snage, duhovnog preporoda nacije i razvoja privatnog preduzetništva.

U kojoj mjeri crnogorska vlada treba da se fokusira na ostvarenje sljedećih ciljeva?

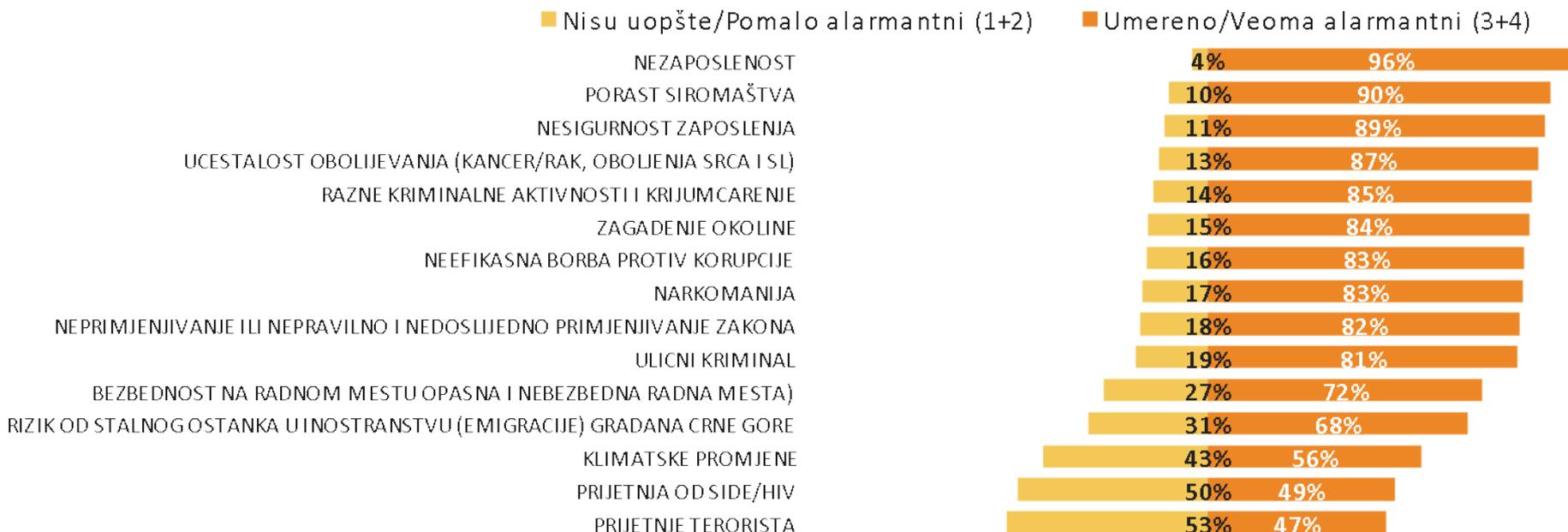
Baza: Ukupna ciljna populacija

	Nimalo	Malo	Donekle	Mnogo	Ne zna	Nimalo/Malo (1+2)	Donekle/Mnogo (3+4)
Borba protiv kriminala i korupcije	3.0	2.3	9.1	85.5	0.2	5.3	94.6
Duhovni preporod	4.8	8.3	44.5	40.8	1.6	13.0	85.4
Ekonomski rast i razvoj	0.7	2.6	15.2	81.4	0.2	3.3	96.5
Jacanje vojne snage i bezbjednosti	3.8	9.8	31.2	54.9	0.2	13.7	86.2
Ocuvanje prirodne okoline	0.9	3.5	14.0	81.6		4.4	95.6
Obezbjedivanje ljudskih prava i sloboda	0.3	3.2	16.9	79.3	0.2	3.6	96.3
Socijalna pravda i bezbjednost za sve	0.7	2.7	13.3	83.0	0.3	3.4	96.3
Poboljšanje položaja žena	1.3	4.1	28.3	65.8	0.5	5.4	94.1
Poboljšanje položaja mladih	1.1	2.9	15.9	79.8	0.3	4.0	95.7
Podsticanje rasta stanovništva, radanja	1.6	7.6	31.8	58.5	0.5	9.2	90.3
Razvoj privatnog preduzetništva	4.6	10.9	41.0	43.2	0.4	15.4	84.2
Priprema za pristupanje Crne Gore EU	20.4	9.6	31.8	37.0	1.2	30.0	68.8
Smanjenje nezaposlenosti	2.3	2.5	8.0	87.1		4.9	95.1
Poboljšanje odnosa sa susjednim zemljama	2.1	6.7	35.1	55.3	0.7	8.9	90.5

U kojoj mjeri crnogorska vlada treba da se fokusira na ostvarenje sljedećih ciljeva?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Kada su u pitanju određene teme i društvene pojave, **po procjeni mladih u Crnoj Gori najbolnja tema je nezaposlenost**, što je i sasvim razumljivo iz njihove perspektive. Osim toga, mladi ocjenjuju da su i porast siromaštva, nesigurnost zaposlenih, porast kancerogenih oboljenja u populaciji, te kriminalne aktivnosti i zagađenje okoline, veoma značajne i goruće za crnogorske društvo. Uz njih svakako važno mesto zauzimaju i neefikasna borba protiv korupcije, narkomanija, ulični kriminal i slaba primjena postojećih zakonskih normi i regulativa.

Koliko su po vašem mišljenju uznemiravajući (alarmantni) za društvo Crne Gore sljedeći problemi?

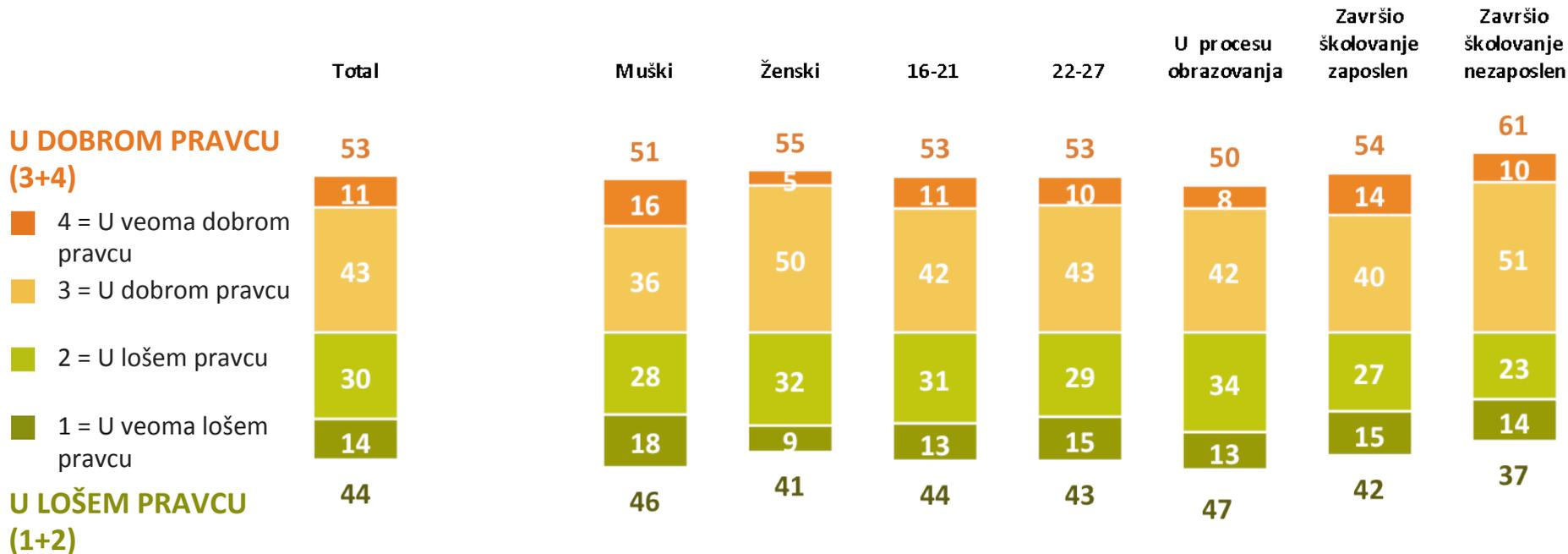
Baza: Ukupna ciljna populacija

	Nisu uopšte alarmantni	Pomalo alarmantni	Umereno alarmantni	Veoma alarmantni	Ne zna	Nisu uopšte/ Pomalo alarmantni (1+2)	Umereno/ Veoma alarmantni (3+4)
Porast siromaštva	2.3	7.7	22.0	67.8	0.2	10.0	89.8
Nezaposlenost	0.6	3.5	17.5	78.3		4.1	95.9
Zagadenje okoline	2.7	12.7	34.0	50.4	0.2	15.4	84.4
Prijetnje terorista	28.8	23.8	24.4	22.5	0.5	52.5	46.9
Prijetnja od SIDE/HIV	22.0	27.7	26.6	22.5	1.2	49.7	49.1
Narkomanija	3.9	13.0	23.5	59.0	0.5	16.9	82.6
Učestalost obolijevanja (kancer/rak, oboljenja srca i sl)	3.3	9.5	25.4	61.4	0.5	12.7	86.7
Neprimjenjivanje ili nepravilno i nedosljedno primjenjivanje zakona	3.4	14.1	31.7	50.0	0.9	17.5	81.7
Nesigurnost zaposlenja	2.0	9.1	25.9	62.6	0.4	11.1	88.5
Bezbednost na radnom mestu (opasna i nebezbedna radna mesta)	8.4	18.9	34.1	37.9	0.7	27.2	72.0
Rizik od stalnog ostanka u inostranstvu (emigracije) gradana CrneGore koji rade u inostranstvu	10.3	20.8	36.6	31.6	0.6	31.2	68.2
Ulicni kriminal	4.8	14.0	25.2	55.9	0.2	18.7	81.1
Razne kriminalne aktivnosti i krijumčarenje	3.6	10.5	21.8	63.2	1.0	14.1	85.0
Klimatske promjene	15.1	27.9	36.0	20.1	1.0	42.9	56.0
Neefikasna borba protiv korupcije	3.5	12.3	24.6	58.3	1.2	15.8	82.9

Koliko su po vašem mišljenju uznemiravajući (alarmantni) za društvo Crne Gore sljedeći problemi?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Kada je u pitanju strateški pravac u kojem se kreće čitava crnogorska država i društvo, mladi u Crnoj Gori su prilično podijeljeni - preko polovine mladih smatra da se ona kreće u dobrom pravcu, dok na drugoj strani skoro 45% osoba iz iste generacije procjenjuje da je kretanje države i društva usmjereno u pogrešnom pravcu. Pri tom je ženski dio mlade generacije nešto pozitivniji u svojim ocjenama a sasvim neočekivano i onaj dio te generacije koji je završio svoje školovanje ali se nalazi u statusu nezaposlenih.

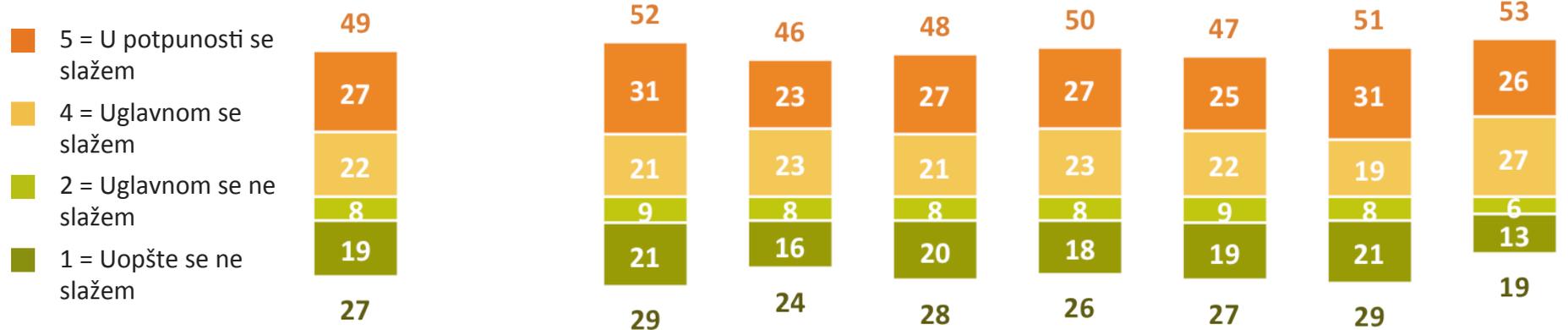

Da li po vašem mišljenju Crna Gora u ovom trenutku ide...

Baza: Ukupna ciljna populacija

Kada je u pitanju jedno od ključnih pitanja strateškog razvojnog puta Crne Gore, a to su evropske integracije, **većina, ali ne i nadpolovična, saglasna je sa pridruživanjem Crne Gore Evropskoj uniji**. Za takav strateški pravac razvoja u nešto većoj meri su muški predstavnici ove generacije crnogorskog društva, kao i oni koji su izašli iz obrazovnog sistema ali su i dalje u statusu nezaposlenih.

SLAŽE SE (4+5)

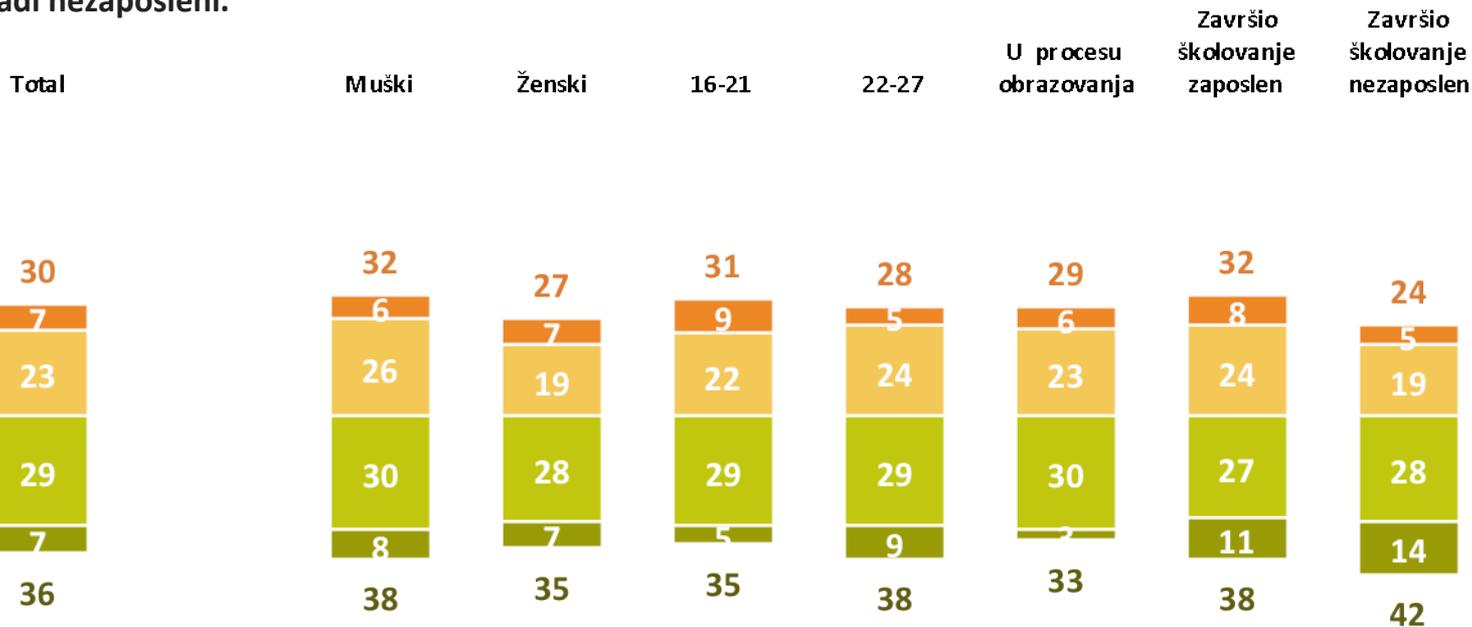

NE SLAŽE SE (1+2)

Da li se slažete sa ulaskom Crne Gore u EU?

Baza: Ukupna ciljna populacija

Po pitanju zastupanja interesa mladih u političkom životu Crne gore, mladi su ponovo podijeljeni. **Nešto više od 1/3 mladih smatra da su oni nimalo ili veoma malo zastupljeni u političkom životu, dok nešto manje od 1/3 misli da su oni prilično ili veoma zastupljeni.** Nešto pozitivniji u tim ocjenama su muški predstavnici mlade generacije i oni koji su već ušli u radni proces, a negativniji mladi nezaposleni.

NIMALO/VEOMA MALO (1+2)

U kojoj mjeri su po vašem mišljenju interesi mladih zastupljeni u politici u Crnoj Gori danas?

Baza: Ukupna ciljna populacija

MLADI-

DRUŠTVENI DEKOR ILI
DRUŠTVENI KAPITAL?

Centar za građansko obrazovanje
Centre for Civic Education

FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG